

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Raul Kullam

**TEGEVUSARUANDES AVALDATAVA INFORMATSIOONI
OLULISUS**

Bakalaureusetöö

Õppekava Ärindus, peeriala majandusarvestus

Juhendaja: Monika Nikitina-Kalamäe, MA

Tallinn 2019

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 6127 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Raul Kullam

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 164303TABB

Üliõpilase e-posti aadress: raulkul96@gmail.com

Juhendaja: Monika Nikitina-Kalamäe, MA:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. TEGEVUSARUANNE NING ETTEVÕTTE INFORMATSIOONI AVALIKUSTAMINE	7
1.1. Tegevusaruande tutvustus	7
1.2. Nõuded tegevusaruannetele Eestis	9
1.3. Ettevõtte informatsiooni avaldamisega seotud motiivid ja takistused.....	11
2. TEGEVUSARUANDES AVALDATAVA INFORMATSIOONI OLULISUSE UURINGU METOODIKA JA VALIMI KIRJELDUS	16
2.1. Uuringu meetodika	16
2.2. Valimi kirjeldus	17
3. UURINGU TULEMUSED	20
3.1. Raamatupidamise seaduses nõutud teabe avaldamine tegevusaruandes	20
3.2. Ettevõtete juhtide hinnang tegevusaruande olulisusele	25
3.2. Järeldused	29
KOKKUVÕTE	31
SUMMARY	33
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	35
LISAD	37
Lisa 1. Ettevõtte suuruse määramise tabel.....	37
Lisa 2. Tegevusaruande nõuete täitmine 2017. aastal	38
Lisa 3. Küsimustik.....	39
Lisa 4. Uuringu tulemused küsimuste 1-4 kohta	43
Lisa 5. Uuringu tulemused küsimuse 5 kohta	46
Lisa 6. Avatud küsimuste vastused küsimuste 6 ja 11 kohta.....	48
Lisa 7. Uuringu tulemused küsimuste 7-10 kohta	50
Lisa 8. Uuringu tulemused küsimuse 6 kohta	51
Lisa 9. Uuringu tulemused küsimuse 11 kohta	55
Lisa 10. Korrelatsioon ettevõtte suuruse ning tegevusaruandele antud hinnangu vahel	56

LÜHIKOKKUVÕTE

Töö eesmärgiks on välja selgitada kui oluline on tegevusaruandes kajastuv informatsioon selle koostajale. Tegemist on aruandega, kus ettevõtted kirjeldavad vabas vormis oma möödunud aruandeperioodi tegevust ning edasisi plaane. Kuna tegevusaruande koostamine ja avaldamine majandusaasta aruandes on paljude ettevõtete jaoks kohustuslik, siis täpsemalt tahetakse teada saada, millist informatsiooni ettevõtted oma tegevusaruannetes tegelikult avaldavad ning kui oluline on selle informatsiooni avaldamine ettevõttele.

Töös on kasutatud kvantitatiivset uurimismeetodit, mille käigus viidi läbi küsitlus ettevõtete juhtide ning tegevusaruannete koostajate seas. Uuringus paluti osalejatel hinnata, kui oluline on nende jaoks tegevusaruanne ning selles avaldatav informatsioon. Lisaks vastasid osalejad, milliste raamatupidamise seaduses toodud punktide kohta avaldatakse tegevusaruannetes informatsiooni.

Küsitluse tulemustest selgus, et kõige rohkem avaldatakse tegevusaruannetes informatsiooni ettevõtte tegevust üldiselt iseloomustavate aspektide kohta nagu ettevõtte poolt pakutavad tooted ja teenused, ettevõtte tegevusvaldkonna ja selle arengu kirjeldamine ning tähtsamate finantssuhtarvude välja toomine. Sarnaselt eelnevale tulemusele selgus ka, et nende samade aspektide kohta informatsiooni avaldamine on tegevusaruannete koostajate jaoks kõige olulisem.

Lisaks selgus uuringu tulemustest, et tegevusaruannet peavad oluliseks suured ettevõtted, kus ettevõtte tegevuse käekäigust huvitujaid on rohkem kui väike- või keskmise suurusega ettevõtete puhul. Väikeste ja keskmiste ettevõtete puhul olid ka hinnangud tegevusaruande olulisusuele madalamad.

Võtmesõnad: Tegevusaruanne, raamatupidamise seadus, informatsiooni avaldamine

SISSEJUHATUS

Bakalaureusetöö teema on „Tegevusaruandes avaldatava informatsiooni olulisus“. Kuna tegevusaruanne on majandusaasta aruande üks osa, on sellel võrreldes raamatupidamise aastaaruandega antud palju suuremal määral vabadust ettevõttele selle koostamiseks nii struktuurilt, sisult kui ka mahult. Oluline asjaolu seisnebki selles, et tegevusaruande puhul on tegemist suure osas kvalitatiivse informatsiooniga, millel olulisuse määrab informatsiooni avaldaja ise. Sellest tulenevalt ongi tingitud käesoleva bakalaureusetöö autori huvi, et kui oluliseks ning millist informatsiooni tegevusaruannetes kajastatakse.

Kuigi Eesti raamatupidamise seadus nõuab tegevusaruandes ettevõtelt mitmete aspektide kohta informatsiooni avaldamist, hõlmab see ka sageli teavet asjaolude kohta, mille avalikustamine ei pruugi olla ettevõtte jaoks kasulik. Seetõttu seataksegi sageli kahtluse alla tegevusaruande olulisus, mille tulemusena sageli kannatab aruande kvaliteet.

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada tegevusaruande olulisus ettevõtete juhtide jaoks ning kui oluliseks hinnatakse informatsiooni, mida tulenevalt raamatupidamise seadusest peavad ettevõtted tegevusaruandes kajastama. Sealhulgas pööratakse tähelepanu hinnangutele erinevate suurustega ettevõtete vahel. Lisaks aruande olulisusele on eesmärk ka teada saada, millisel määral ettevõtted ka tegelikult tegevusaruandes informatsiooni avalikustavad.

Bakalaureusetöö uurimisküsimused:

- Millisel määral avaldatakse tegevusaruandes informatsiooni raamatupidamise seaduses kehtestatud nõuete kohta?
- Kui oluliseks hindavad ettevõtete juhtliikmed ning tegevusaruande koostajad tegevusaruandes avaldatavat informatsiooni?

Antud töös on uurimismeetodina rakendatud kvantitatiivset lähenemist ehk on koostatud küsimustik, mille tulemusena saab teada, milliste aspektide kohta ettevõtted tegevusaruannetes informatsiooni avaldavad, kui oluliseks peetakse tegevusaruandes nõutava informatsiooni

avaldamist ning üldise hinnangu tegevusaruande kohta. Küsitlus viidi läbi ettevõtete juhatuse liikmete, tegevjuhtide, finantsjuhtide ning raamatupidajate seas, kes üldjuhul puutuvad kokku tegevusaruande koostamisega. Kvantitatiivse meetodi kasuks räägib antud töö puhul ka asjaolu, et tagasisidet saab inimestelt, kelle hinnang tegevusaruande olulisuse kohta võib olla üksteisest väga erinev. Kuna tegemist on tööga, mis uurib informatsiooni avaldamist, võib sellele vastamine olla mitmete ettevõtete jaoks tundlik teema, siis sellest tulenevalt on küsimustikule vastamine ka anonüümne, et vastused väljendaksid võimalikult ausalt ettevõtete suhtumist tegevusaruandesse.

Bakalaureusetöö esimeses peatükis antakse ülevaade tegevusaruande olumusest ning sellele kehtestatud nõuetest. Tuuakse välja, millest tegevusaruanne koosneb, milliseid peamiseid juhendeid selle koostamiseks kasutatakse, kuidas on tegevusaruannet määratletud Euroopa Nõukogu direktiividest lähtudes ning millised nõuded on kehtestatud tegevusaruandele Eestis käesoleval 2019. aastal. Lisaks tuuakse välja olulised aspektid, mis on üldiselt seotud ettevõtete poolt informatsiooni sealhulgas ka tegevusaruande avaldamisega. Kuna töös on kasutatud Eesti raamatupidamise seaduse erinevaid redaktsioone, on neile viidatud redaktsiooni avaldamise aasta täpsusega.

Töö teises peatükis kirjeldatakse töös kasutatavat metoodikat, kuidas on andmeid kogutud ning analüüsitud. Antakse ülevaade uuringu valimist.

Töö kolmandas peatükis analüüsitakse uuringu tulemusi. Võrreldakse tegevusaruannetes avaldatavat informatsiooni varasemate uuringute tulemustega ning antakse ülevaade, kuidas hindavad ettevõtete juhtliikmed ning tegevusaruande koostajad tegevusaruandes avaldatava informatsiooni olulisust. Tuuakse välja ka järeldused.

1. TEGEVUSARUANNE NING ETTEVÖTTE INFORMATSIOONI AVALIKUSTAMINE

1.1. Tegevusaruande tutvustus

Majandusaasta aruanne on üks olulisemaid ning kättesaadavamaid dokumente ettevõtte jaoks, mis annab selle lugejale ülevaate ettevõtte majanduslikust seisust aasta jooksul. Peamise ning tavaliselt suurema osa majandusaasta aruandes moodustab raamatupidamise aastaaruanne ning selle lisad, mille koostavad raamatupidajad. Peale raamatupidamise aastaaruande kuulub majandusaasta aruande koosseisu ka tegevusaruanne. Viimase näol on tegemist aruandega, mida koostavad üldjuhul ettevõtte juhatuse liikmed ning kus peamine rõhk on just ettevõtte tegevusega seotud kvalitatiivsel informatsioonil. (Alver, *et al*, 2004, 48-50)

Kui raamatupidamise aastaaruanne annab lugejale küllaltki lihtsalt mõistetava ülevaate ettevõtte finantsilisest seisust, siis tegevusaruanne võib oma tooni, struktuuri ning sisu poolest olla palju mitmekesisem. Sellest tulenevalt on ka tegevusaruannete üldine kvaliteet ettevõtete puhul muutuv. (Arnold, *et al*, 2012) See annab omakorda ettevõttele hea võimaluse ennast väljendada ning tõsta usaldusväärsus kolmandate osapoolte ehk ettevõtte väliste lugejate silmis. (Epstein & Pava, 1993)

Tegevusaruanne on muutunud aina olulisemaks nii selle koostajatele kui ka lugejatele. Ka üleüldiselt on hakatud pöörama suuremat tähelepanu sõnalise ehk teisisõnu narratiivse informatsiooni avalikustamisele majandusaasta aruannetes, mille väljendusvahendiks ongi tegevusaruanne. Euroopas hakkasid seadusandjad tegevusaruandele pöörama suuremat tähelepanu 20. sajandi seitsmekümnendatel aastatel. (Alvino & Pisano, 2015) 1978. aastal võeti Euroopa Liidus vastu Neljas Nõukogu Direktiiv, mille artikkel 46 sätestas nõuded juhtkonna poolsetele kommentaaridele ettevõtete majandusaasta aruannetes. Esialgu pidid ettevõtete juhatuse liikmed majandusaasta aruandes lisaks finantsandmete avaldamisele kirjeldama ka ettevõtte tegevusega seotud arengut ning ettevõtte positsiooni turul. Peale selle hõlmas tegevusaruanne ka ettevõttega seotud teadus- ning arendustegevust, juhtkonna nägemust ettevõttest ja selle arengust järgnevatel

aastatel ning olulisemate sündmuste välja toomist, mis on toimunud peale aruandeperioodi. (EN direktiiv 78/660/EMÜ art 46)

2003. võeti vastu Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2003/51/EÜ, mis täiendas varasema direktiivi artiklit 46, mis hõlmas juhtkonna poolsete kommentaaride avaldamist majandusaasta aruannetes. 2003. aasta direktiiviga pidid ettevõtted kirjeldama olulisemaid riske, mis võivad ettevõtte tegevusele ja tulemuslikkusele mõju avaldada. Samuti tuleb määruse kohaselt välja tuua nii finantsilisi kui mittefinantsilisi andmeid, mille alusel saab parema ülevaate ettevõtte arengust, positsioonist ning tulemustest. Ettevõtte parema mõistmise jaoks on tegevusaruandes tähtis ka välja tuua nii keskkonnaga kui ka selle ettevõtte töötajatega seotud aspektid, mida 2003. aasta direktiivi alusel peavad ettevõtted oma tegevusaruannetes kajastama. (EN direktiiv 2003/51/EÜ) Euroopa Liidu liikmesriigid on alates 2003. aastast, peale eelmainitud direktiivi jõustumist, viinud sisse muutuseid enda seadustes. (Alvino & Pisano, 2015) Eesti Raamatupidamise seadusesse rakendati vastavad nõuded 2005. aastal, mis hõlmas tegevusaruandes sotsiaalsete ning keskkonnaga seotud aspektide välja toomist, sealhulgas ka erinevaid finantsinstrumentidega seotud riske. (RPS § 24, 2005)

Juhtkonna kommentaaride ehk tegevusaruande olulisust märkas ka Rahvusvahelise Arvestusstandardite Nõukogu (IASB - *International Accounting Standards Board*), mis tegeleb rahvusvahelise finantsaruandluse standardi (IFRS - *International Finance Reporting Standards*) arendamisega. 2010. aastal töötas IASB välja IFRS'i jaoks juhendi ettevõtete juhkondadele, millest lähtuda tegevusaruande koostamisel. (Alvino & Pisano, 2015) 2010. aasta tegevusaruande juhendis on välja toodud viis peamist punkti, mida ettevõtted võiksid tegevusaruannetes kajastada (IASB, 2010) :

- Esimene element, mille kohta ettevõtte peaks tegevusaruandes informatsiooni avaldama, on üldine ettevõtte kirjeldus, mis hõlmab ettevõtte tegevusvaldkonda, positsiooni turul, peamiseid ettevõtte poolt pakutavaid tooteid ja teenuseid. Oluline on välja tuua ka ettevõtte struktuur ning olulisemad aspektid õigusaktides, mis mõjutavad ettevõtte tegevust vastavas valdkonnas.
- Järgmiseks oluliseks punktiks on välja tuua ettevõtte eesmärgid ning strateegiad, kuidas eesmäärke saavutada. Tegemist on tulevikku vaatava aspektiga, kus on tähtis anda aruande lugejale teavet ettevõtte prioriteetide kohta ning välja tuua olulisemad muutused eesmärkides võrreldes varasemate perioodidega.

- Kolmadaks võiks välja tuua informatsiooni tähtsamate ressursside, riskide ning seotud osapoolte kohta. Ressurssidena käsitletakse nii raha kui ka mitterahalisi ressursse. Täiendavalt antakse ülevaade ettevõtte seotud osapoolte kohta. Lisaks kirjeldatakse, millised riskid kaasnevad eelnevalt mainitud aspektidega ning kuidas neid riske käsitletakse.
- Neljandaks esitatakse majandusaasta tulemused ning nendest lähtudes seatakse ja kirjeldatakse ootuseid järgmiseks või järgmisteks perioodideks. Tulemused võivad olla nii kvantitatiivsed kui kvalitatiivsed.
- Viimasena tuuakse välja firma tulemuslikkust iseloomustavad indikaatorid, mille alusel on võimalik ettevõtet võrrelda teiste sarnaste ettevõtetega turul. Siia kuuluvad ka erinevad finantsilised näitajad, mis annavad aruande kvalitatiivsele informatsioonile ka finantsilise lühiülevaate.

Antud juhend annab hea ettekujutuse, mida võiks üks ettevõtte kajastada oma tegevusaruandes. Siiski jätab see valikuvabaduse ettevõttele ise otsutada, milliste aspektide kohta avaldatakse informatsiooni, kuidas seda tehakse ning millisel määral informatsiooni avalikustatakse, kuna sõltuvalt ettevõttest võivad ka ettevõtete hinnangud informatsiooni olulisuse kohta üksteisest erineda. Kui Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivid on määranud, millist informatsiooni on nõutud Euroopa Liidu riikides tegutsevate ettevõtete tegevusaruannetes, siis IFRS'i tegevusaruande juhend ongi pigem soovituslik dokument, mis võib olla abiks tegevusaruande koostamisel.

1.2. Nõuded tegevusaruannetele Eestis

2019. aastal kehtiva raamatupidamise seaduse redaktsiooni alusel peavad kõik äriühingud esitama Äriregistrile majandusaasta aruande. Majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ning raamatupidamise aastaaruandest, on kohustatud esitama kõik äriühingud välja arvatud mikroettevõtted. Raamatupidamise seaduse kohaselt on nendeks osaühingud, mille varade suurus on alla 175 000 euro, aruandeperioodi tulu on väiksem kui 50 000 eurot, omakapital on suurem kohustistest ning on ainult üks osanik, kes on ka vastava osaühingu juhatuse liige. (RPS § 24, 2017)

Eesti raamatupidamise seaduse kohaselt peab tegevusaruanne sisaldama informatsiooni ettevõtte tegevustest ning asjaoludest, mis on olulised ettevõtte finantsseisundi ja majandustegevuse hindamise jaoks. Paragrahvi 24 lõikes 2 on välja toodud nõuded, mida ettevõtted peavad oma tegevusaruannetes välja tooma (RPS § 24 lg 2, 2017):

- 1) Ettevõtte poolt pakutavad peamised tooted ja teenused ning valdkonnad, milles ettevõtte tegutseb.
- 2) Olulisemad investeeringud, mis on aruandeperioodil toimunud ning investeeringud, mis on plaanis teha lähitulevikus.
- 3) Olulisemad uurimis- ja arendusprojektid, mis on tehtud aruandeperioodil ning mida planeeritakse teha tulevikus, lisaks tuleb välja tuua nende tegevustega seotud kulutused.
- 4) Aruandeperioodil toimunud tähtsamad sündmused, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid mis võivad olulisel määral mõjutada järgmiste perioodide tulemusi.

Lisaks eelnevalt toodud nõuetele on täiendavad nõuded esitatud ettevõtetele, mis Eesti audiitortegevuse seaduse kohaselt kuuluvad auditeerimisele (RPS §24, 2017). Eesti audiitortegevuse seaduse kohaselt ettevõtteid, millel on täidetud vähemalt kaks tingimust kolmest, mis on toodud välja järgnevalt (AudS § 91):

- ettevõtte tulu aruandeperioodil 4 000 000 eurot;
- varade väärtus bilansipäeva seisuga on 2 000 000 eurot;
- keskmine töötajate arv aruandeperioodil on 50.

Lisaks eelnevalt mainitud tingimustele on majandusaasta aruande auditeerimine kohustuslik, kui ettevõtte aruandeperioodi tulu on suurem kui 12 000 000 eurot või varade väärtus on vähemalt 6 000 000 eurot või keskmine töötajate arv aruandeperioodil on suurem kui 180 inimest (AudS § 91).

Auditikohustuslased peavad oma tegevusaruandes veel täiendavalt avaldama informatsiooni järgmiste temavaldkondade kohta (RPS § 24 lg 3, 2017):

- 1) Kirjeldama ettevõtte tegevuskeskkonna üldist makromajanduslikku arengut ning selle mõju ettevõtte finantstulemustele.
- 2) Välja tooma ettevõtte äritegevuse hooajalisuse ja tsüklilisuse.
- 3) Kirjelama sotsiaalseid ning keskkonnaalaseid mõjusid, mis kaasnevad ettevõtte tegevusega.
- 4) Kirjeldama eesmärke ning põhimõtteid, mis on seotud finantsinstrumentide finantsriskide maandamisega. Samuti on nõutud avaldada teavet aruandeperioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seotud riske.

- 5) Välja tooma peamised finantssuhtarvud ning metoodika, mida on nende suhtarvude arvutamisel kasutatud.

Eesti raamatupidamise seaduses on välja toodud ka tinimused, mille alusel hinnatakse ettevõtte suurust (vt lisa 1). Kuna töö üks eesmärk on uurida hinnangut tegevusaruande kohta erineva suurusega ettevõtete juhtide hulgas, tuginetakse ka töö analüüsi osas ettevõtte suuruse määramisel raamatupidamise seadusele.

Kuigi Eesti raamatupidamise seaduses on välja toodud mitmed teemad, mille kohta tuleb tegevusaruandes informatsiooni avaldada, jääb see küllaltki üldsõnaliseks ning ei anna juhiseid, kuidas aruannet koostada, et selles kajastada informatsiooni vastavalt seaduses toodud nõuete kohta. Sellest lähtuvalt on järgmises alapeatükis välja toodud peamised positiivsed ja negatiivsed aspektid, mis võivad ühte ettevõtet mõjutada olulise informatsiooni avaldamisel, seda nii üleüldiselt kui ka tegevusaruande raames.

1.3. Ettevõtte informatsiooni avaldamisega seotud motiivid ja takistused

Tegevusaruande avaldamise näol on tegemist ettevõtte sisese või ettevõtte jaoks olulise informatsiooni avalikustamisega. Igasugune informatsiooni avaldamine võib oluliselt mõjutada erinevate huvigruppide käitumist, kelleks peamiselt võivad olla ettevõtte ise ning selle töötajad, investorid või konkurendid. Sellest tulenevalt võib ettevõtte saada informatsiooni avaldamisest nii kasu kui ka kahju. (Elliott & Jacobson, 1994)

Üheks peamiseks ettevõtteväliseks huvigrupiks on kreditorid ning investorid. Tegemist on huvigrupiga, millele ettevõtted on motiveeritud avaldama informatsiooni ehk põhjalikum ning hästi koostatud aruanne jätab investoritele ning kreditoridele ettevõttest positiivse mulje. (Elliott & Jacobson, 1994) Suuremal määral avaldatakse informatsiooni ka olukorras, kus ettevõtte tegutseb rahvusvahelisel turul ning soovitakse kaasata ka välisinvestoreid. (Depoers, 2000)

Teiseks oluliseks huvigrupiks ettevõtte informatsiooni avaldamisel on konkurendid. Kui informatsiooni avaldamisest võivad kasu saada osapooled, millega informatsiooni avaldav ettevõtte turul konkureerib, siis pigem jäetakse see informatsioon enda teada. (Depoers, 2000) Sageli võib olulise informatsiooni avaldamine kahjustavalt mõjuda firma edasisele toimimisele, kas siis näiteks müügitulu ning rahakäibe vähenemise või kulude suurenemise näol, et rahakäivet

ning müügitulu säilitada. Üldiselt on selleks informatsioon, mis on oluline ettevõtte põhitegevuseks. Selleks võib olla teave nii tehnoloogiliste, mis võib hõlmata tootmise või teenuse pakkumisega seotud teavet, kui ka haldusalaste arenduste kohta. Samuti pööratakse tähelepanu informatsioonile, mis sisaldab strateegilist või taktikalist väärtust, milliseid investeeringuid plaanitakse teha või millised on planeeritud arendustegevused erinevates üksustes. (Elliott & Jacobson, 1994)

Sarnaselt eelnevale jäädakse napsionaliseks ka sotsiaalsete ning keskkonnaalaste aspektide kirjeldamisel. Kuna ettevõtete tegevuse mõju sotsiaalsetele ning keskkonnaalastele aspektidele võib olla väga erinev, ongi keeruline välja selgitada, milline on see tegevusega kaasnev mõju ning kuidas seda oleks võimalik väljendada. (Peršik & Halmi, 2018; Roca & Searcy, 2012) Sageli peavad nendele aspektidele suuremat tähelepanu pöörama börsiettevõtted, millel on üldjuhul kohustus suuremal määral informatsiooni oma tegevuse kohta avaldada kui börsivälised ettevõtted. Samuti on ka üldjuhul avalikkuse huvi suurem börsiettevõtete vastu kui börsiväliste ettevõtete vastu. (Elliott & Jacobson, 1994)

Kui tegevusaruanne annab üldiselt öeldes ülevaate sellest, mis ettevõttes möödunud aruandeperioodil toimus ning millised on plaanid ning väljavaated eelseisvateks aastateks, siis üheks oluliseks aspektiks on ka välja tuua ettevõtte jaoks tähtsamad sündmused, mis toimusid möödunud aruandeperioodil. Kuna aruanne sisaldab endas peamiselt kvalitatiivset informatsiooni, võib see sõltuvalt lugejast sisaldada mitmeotstarbelist infot. Investori jaoks on oluline saada kvaliteetset ning asjakohast informatsiooni, mille põhjal otsuseid langetada. Sellest võiks eeldada, et firmad on ka ise motiveeritud avaldama võimalikult kvaliteetset ja asjakohast informatsiooni. (Arnold *et al*, 2012)

Sellega kaasneb tegevusaruande oluline aspekt, milleks on informatsiooni neutraalsus. Nagu eelnevalt mainitud, on ettevõtted motiveeritud suuremal määral avaldama informatsiooni kui neil on võimalik sellest kasu saada. Kui investori jaoks on oluline saada asjakohast ning võimalikult täpset informatsiooni, siis ettevõtte tahab tegevusaruande lugejale anda informatsiooni, mis on küll asja- ja ajakohane, kuid selle juures jätab ka ettevõttest hea mulje. Sellest tulenevalt on erinevate sündmuste mainimine tegevusaruandes hea koht, kus saab kogu aruande tooni muuta positiivsemaks, millel on mõju ka ettevõtte kuvandile. (Arnold *et al*, 2012; Epstein & Pava, 1993) Paljude tegevusaruannete puhul tulebki välja asjaolu, et positiivseid sündmuseid kirjeldatakse hästi, kuid sündmuseid, mis on pigem negatiivse tooniga, tuuakse aruandes välja väiksemal

määral. Kuna negatiivsete sündmuste kirjeldamisele aruande koostamisel rõhku ei panda, jäetakse need sageli aruannetest välja. (Chatterjee *et al*, 2011) Sellest tulenevalt võib tekkida olukord, kus avaldatud informatsioon on mittetäielik ning võib aruande lugejale anda eksitava ülevaate ettevõttest. (Cohen *et al*, 2008)

Praeguse olukorra ning möödunud sündmuste kõrval on tähtis osa ka ettevõtte tulevikuplaanidel ning prognooside tegemisel eelseisvateks aastateks. See aspekt on aga paljudes aruannetes suureks murekohaks, sest enamasti nendes ei avaldata prognoose ning konkreetseid tulevikuplaane. (Epstein & Pava, 1993) Suur osa informatsioonist, mida ettevõtted oma tegevusaruannetes ning ka muudes aruannetes kajastavad, on tagasisivaatav. See tõttu avaldab see mõju investori hinnangule ning käitumisele, kuna tema jaoks on oluline teada ka seda, mis hakkab juhtuma tulevikus. (Peršić & Halmi, 2016)

Kuigi prognoose avalikustatakse tegevusaruannetes vähesel määral, on nende avalikustamine küllaltki sarnane möödunud sündmuste kirjeldamisega. Ettevõtted toovad suuremal määral aruandes välja prognoose või trende, millel on ettevõtte tegevusele positiivne efekt. Negatiivseid prognoose või tulevikuplaane üldjuhul aruannetes välja ei tooda. (Epstein & Pava, 1993)

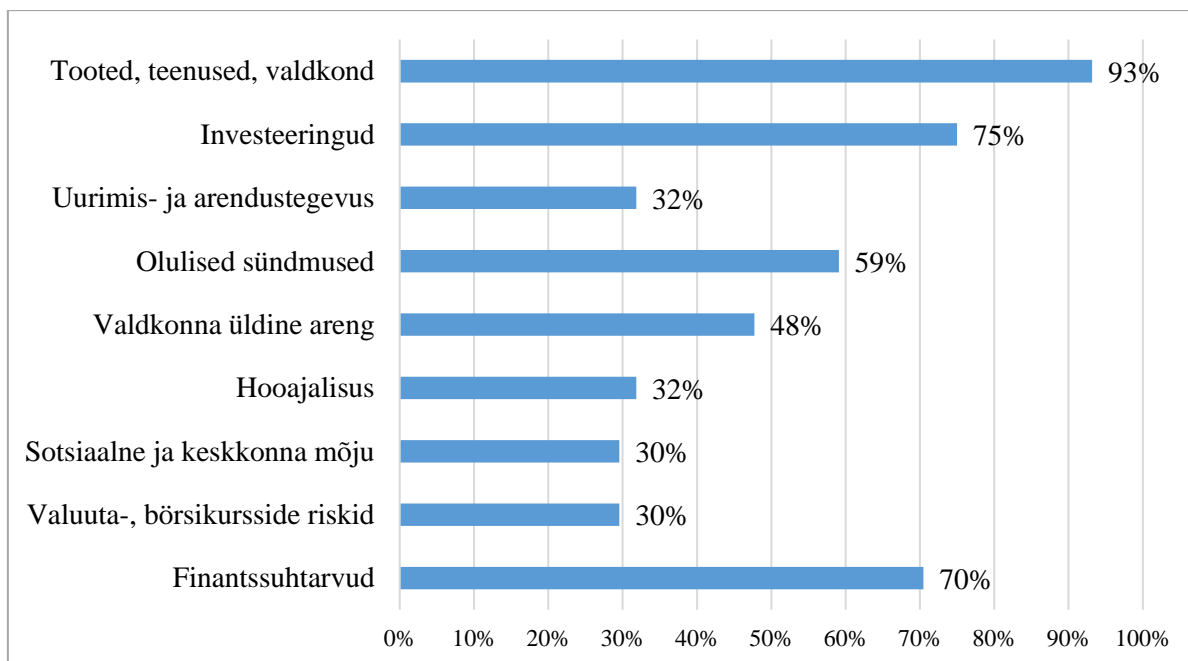
Nagu eelnevalt mainitud, avaldavad ettevõtted suuremal määral informatsiooni, kui käsitletakse ettevõtte jaoks positiivseid aspekte ning negatiivsete aspektide välja toomisel ollakse napisõnalised. Sageli väljendub negatiivsete ja positiivsete aspektide kirjeldamise erinevus ka aruande üldises toonis ning keelekasutuses. Kui positiivsete aspektide väljatoomisel ollakse rohkem avatud ning kasutatakse tooni ja sõnavara, mis antud olukorda illustreeriks, et aruande lugeja sellele suuremat tähelepanu pööraks, siis negatiivsete aspektide väljatoomisel ollakse üldjuhul passiivsemad. Kasutatakse sõnavara, mis seostaks ettevõtte tegevust või tulemusi vastavate negatiivsete aspektidega võimalikult vähe, mistõttu on positiivseid aspekte aruande lugejal lihtsam märgata. (Asay *et al*, 2018)

Kuna tegevusaruanne annab edasi kvalitatiivset informatsiooni, on aruannete sisu ettevõtete lõikes varieeruv. Vaatamata 2010. aastal välja antud IFRS'i tegevusaruande juhendile ei avalda see nii suurt mõju tegevusaruannete koostamisele. Üldjuhul lähtuvad ettevõtted ikkagi kohalikest nõuetest, mistõttu ei garanteeri IFRS'i juhend kvaliteetsemaid aruandeid. (Ginesti *et al*, 2013)

Kuna ettevõtte juhtkond vastutab avaldatava informatsiooni eest, on nendel ka peamine motiiv saada võimalikult vähese informatsiooni avaldamise eest maksimaalselt kasu. Sellest tulenevalt ongi aruannete üldine kvaliteet küllaltki kõikumine. (Elliott & Jacobson, 1994) Et aga aruannete kvaliteet paraneks on peamiseks lahenduseks pakutud seaduses kehtestatud nõuete detailsemaks muutmist. (Catalfo & Wulf, 2016; Chatterjee *et al*, 2011) Sealhulgas ka leida uusi meetodeid, kuidas paremini mõõta ning presenteerida kvalitatiivseid näitajaid, kuna üldjuhul on seadused kvalitatiivse informatsiooni avaldamisel küllaltki üldsõnalised (Coetsee & Pietersen, 2008; Peršić & Halmi, 2018).

Eesti raamatupidamise seaduses on toodud erinevad nõuded tegevusaruandele, kuid ka siin leidub aspekte, mille puhul informatsiooni avaldamine võib küll erinevatele huvigruppidele olla vajalik, kuid see informatsioon ei tavatse ettevõtet mõjutada positiivselt. See on sageli ka üheks põhjuseks miks tegevusaruandes jäetakse informatsiooni avaldamata.

2017. aastal Liis Maidla poolt koostatud bakalaureusetöös toodi välja, milliste raamatupidamise seaduses kehtestatud nõuete kohta ettevõtted informatsiooni avaldavad. Antud tööst selgus, et kõige suuremal määral avaldatakse informatsiooni ettevõtte toodete, teenuste ning valdkonna kohta (vt joonis 1). Selle kohta avaldas teavet 93% ettevõtetest. Investeeringuid tõi aruandes välja 75% ettevõtetest ning finantssuhtarve kirjeldas 70% ettevõtetest. Kõige vähem avaldati informatsiooni ettevõtte tegevusega kaasnevate sotsiaalsete ja keskkonnaalaste mõjude ning valuutakurssidega seotud riskide kohta. Neid teemasid kajastas oma tegevusaruandes vaid 30% ettevõtetest. Vähesel määral toodi välja ka olulisemaid uurimis- ja aredustegevusi ning ettevõtte tegevusega seotud hooajalisust.

Joonis 1. Tegevusaruandes informatsiooni avaldamine raamatupidamise seaduses välja toodud nõuete kohta 2017. aastal

Allikas: Maidla (2017, 65), koostatud lisa 2 toodud andmete põhjal

Jooniselt 1 on näha, et iga teema puhul on ettevõtteid, kus jäetakse mõne nõude kohta informatsioon tegevusaruandes välja toomata. Seetõttu on oluline mõista ettevõtte seisukohalt, milline informatsioon on avalikustamise jaoks sobilik ning kuidas ja millisel määral seda võiks teha. Ka ettevõttevälise lugejana on keeruline anda hinnangut tegevusaruande sisule ning kvaliteedile, kuna võib tekkida olukord, kus lugejale aruandes avaldatud informatsiooni ei käsitleta piisaval määral, kuid ettevõtte juhtide jaoks tähtsaid teemasid kirjeldatakse detailset.

2. TEGEVUSARUANDES AVALDATAVA INFORMATSIOONI OLULISUSE UURINGU METOODIKA JA VALIMI KIRJELDUS

2.1. Uuringu metoodika

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, kui oluliseks peavad tegevusaruannete koostajad tegevusaruannet, selles nõutavat informatsiooni avaldamist ning milliste punktide kohta tegelikult informatsiooni avaldatakse. Bakalaureusetöös on eesmärkide ning uurimisküsimuste lahendamiseks kasutatud kvantitatiivset meetodit, milleks oli küsitlus (vt lisa 3).

Küsitluse jaoks koostati 15 küsimusest koosnev küsimustik. Esmalt sooviti vastajatelt teada saada nende ettevõtte üldandmeid. Need hõlmavad ettevõtte juriidilist vormi, eelneva majandusaasta tulemusi nagu varade suurus, müügitulu ja keskmine töötajate arv, tegevusaruannet koostavate isikute positsiooni ettevõttes ning auditikohustuse olemasolu või puudumist. Seejärel paluti uuringus osalejatel märkida, millist informatsiooni avaldatakse nende tegevusaruandes võttes aluseks raamatupidamise seaduses välja toodud nõuded. Samadest nõuetest lähtudes paluti vastajatel järgmiseks hinnata, kui oluline on informatsiooni avaldamine tegevusaruandes vastavate aspektide kohta. Vastajatelt sooviti teada saada, kui objektiivsed ollakse tegevusaruande koostamisel ning kuidas käitutakse olukorras, kus jäetakse informatsioon avaldamata teema kohta mida raamatupidamise seadusest tulenevalt tuleks aruandes kajastada. Järgnevalt sooviti teada saada ettevõtete juhtide arvamust kas tegevusaruannet nähakse ettevõtte mainet kujundava dokumendina ning kas nende hinnangul võivad aruandest saada kasu nende konkurendid. Viimaseks paluti vastajatel hinnata tegevusaruande olulisust majandusaasta aruande osana.

Küsimustikuga koosneb valikvastustega küsimustest. Tegevusaruande olulisuse ning selles nõutava informatsiooni avaldamisel paluti hinnata 4-palli skaalal, kus hinnangud olid seatud järgnevalt: 1 – täiesti mitte oluline; 2 – pigem vähe oluline; 3 – pigem oluline; 4 – väga oluline. Peale skaala põhjal hinnangute andmist jäeti vastajatele võimalus põhjendada oma hinnanguid

vabas vormis. Antud hinnangute põhjendamine oli vabatahtlik. Küsitlus viidi läbi veebikeskkonnas *Google Forms*. Andmete kogumine toimus ajaperioodil 4. aprill kuni 24. aprill.

Bakalaureusetöös on kasutatud kvantitatiivset meetodid, kuna selle kaudu on võimalik uuringusse kaasata suuremal määral osalejaid kui kvalitatiivse meetodi nagu näiteks intervjuude läbiviimise puhul. Samuti räägib antud meetodi kasuks ka vastamise anonüümsus, tänu millele võiksid saadud vastused olla ausad ning avatud küsimuste puhul ka otsekohesed. Kõik saadud tulemused on töödeldud programmiga MS Excel.

Küsimustik saadeti e-posti vahendusel ligikaudu 300 ettevõtte juhile, kelleks olid kas juhatuse liikmed, pearaamatupidajad, tegevjuhid või finantsjuhid, kes üldjuhul tegelevad tegevusaruande koostamisega ettevõttes. Kõikide vastajate kontaktnimed saadi vastavate ettevõtete kodulehtedelt.

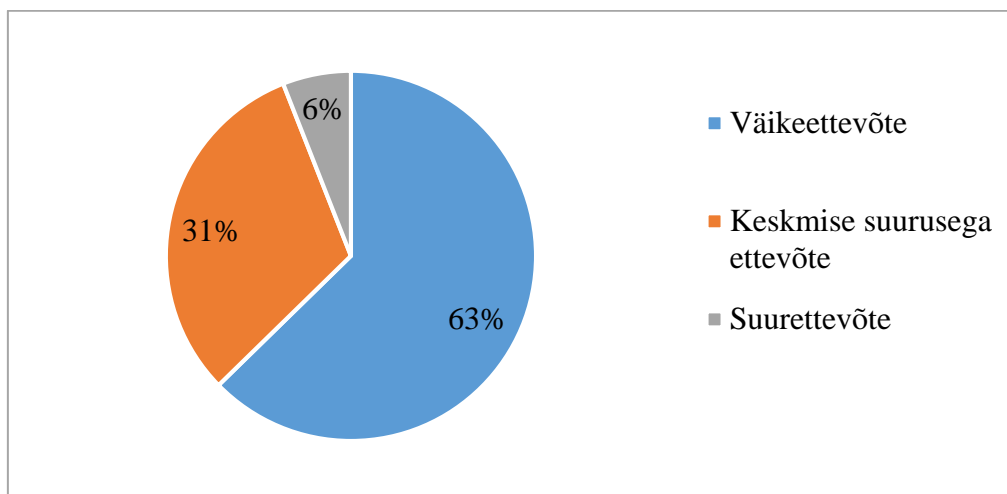
Küsitluses osalesid väikesed, keskmised ning suured ettevõtted. Nagu alapeatükis 1.2. on mainitud, ei pea Eesti raamatupidamise seadusest lähtuvalt tegevusaruannet koostama mikroettevõtted, millest tulenevalt oligi küsitlus mõeldud eelkõige väikestele, keskmistele ning suurtele ettevõtetele. Ettevõtted valiti küsitlusse juhuslikult, ainukeseks kriteeriumiks oli asjaolu, et tegemist ei oleks mikroettevõttega, millele tegevusaruande koostamine ei ole kohustuslik.

2.2. Valimi kirjeldus

Andmete kogumise jaoks kontakteeruti meili vahendusel ligikaudu 300 potentsiaalse vastajaga, kes ettevõtetes tegelevad tegevusaruannete koostamisega ning kokku saadi 67 vastust. Kõige rohkem oli vastajate hulgas aktsiaseltside juhte. 63% uuringus osalejatest märkis oma ettevõtte juriidiliseks vormiks aktsiaseltsi (vt lisa 4) ning 37% osalejatest märkis ettevõtte juriidiliseks vormiks osäühingu. Küsitlusele vastasidki ainult aktsiaseltside ning osäühingute juhid, teiste juriidiliste vormidega äriühingud uuringus ei osalenud.

Uuringu osalejate hulgas olid esindatud igas suuruses ettevõtted, nii väikesed, keskmised kui ka suured ettevõtted. Kõige rohkem oli vastajate seas väikeettevõtteid, moodustades koguni 63% vastajatest (vt joonis 2). Kõige vähem oli vastajate seas suurettevõtete juhte, mis hõlmas vaid 6% kõikidest uuringus osalejatest. Keskmise suurusega ettevõtete osakaal oli 31%. Mikroettevõtteid

vastajate hulgas ei olnud. Ettevõtete suuruse määramisel on tuginetud Eesti raamatupidamise seaduse paragrahvile 3 (vt lisa 1).

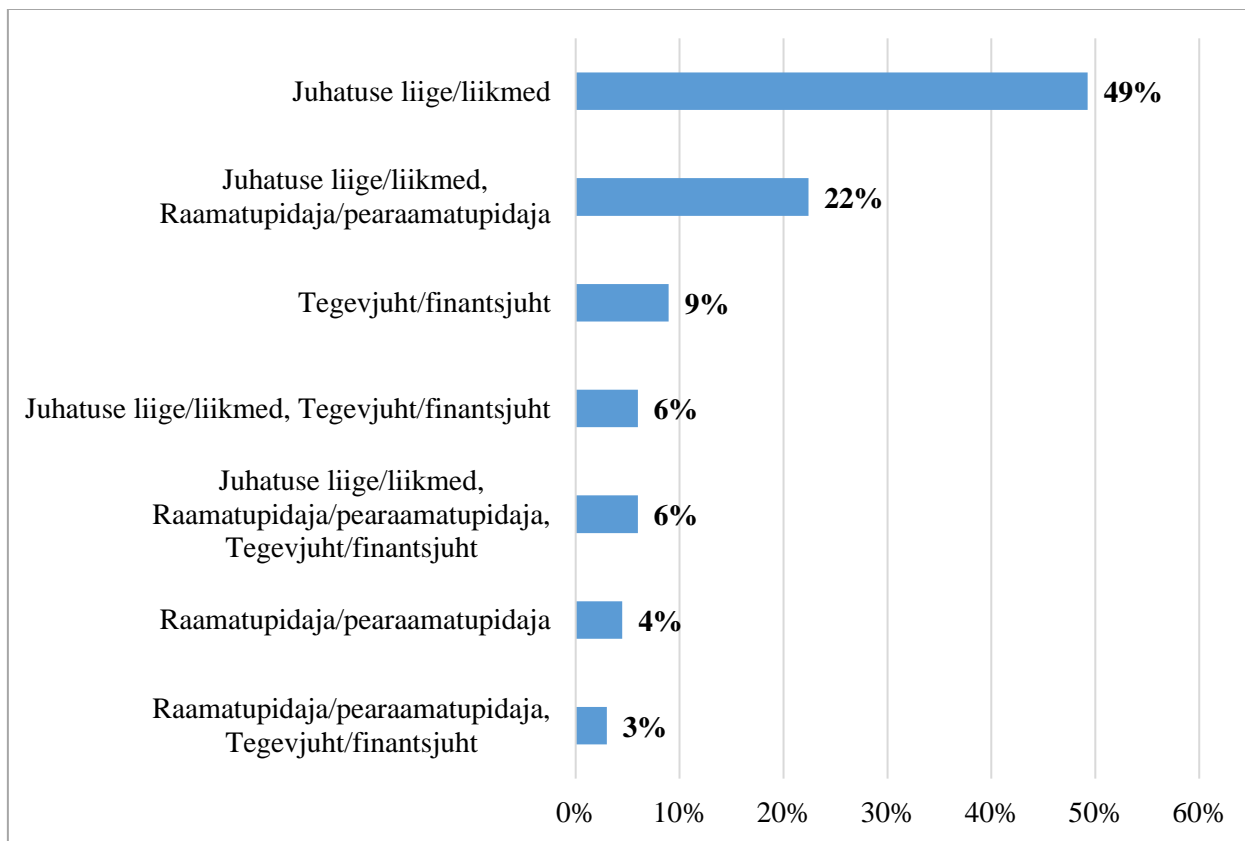
Joonis 2. Küsitluses osalenud ettevõtted vastavalt suurusele
Allikas: Autori koostatud lisa 4 toodud tulemuste põhjal

Täiendava informatsioonina on vajalik välja tuua ka asjaolu, et 75% küsitluses osalenud ettevõtetest on auditikohustuslased (vt lisa 4) ning 25% küsitlusele vastanud ettevõtetest puudub kohustus oma majandusaasta aruannet auditeerida. Kuna auditi kohustuseta ettevõtete jaoks pole kohustuslik avaldada informatsiooni tegevusaruandes samasugusel määral nagu auditikohustusega ettevõtetel, tuleb sellest lähtuvalt arvesse võtta seda aspekti järgnevas peatükis tegevusaruannete nõuete täitmise analüüsil. Auditi kohustuslase ning mitte auditi kohustuslase nõuete erinevused tegevusaruande koostamisel on välja toodud alapeatükis 1.2.

Üldjuhul eeldatakse, et tegevusaruannet koostab ettevõtte juhatuse ning vajadusel kaasatakse aruande koostamisele ka teisi töötajaid, tuginedes IFRS'i 2010. aasta tegevusaruande juhendile (IFRS 2010). Sellest tulenevalt küsiti vastajatelt, kes uuringus osalenute ettevõtetes tegelevad tegevusaruande koostamisega. Antud küsimuses oli vastajatel võimalus märkida ka mitu vastusevarianti, milleks olid kas juhatuse liige või liikmed, pearaamatupidaja või raamatupidajad ning finantsjuht või tegevjuht.

Uuringu tulemustest selgus, et 49% ettevõtetes on tegevusaruande koostajaks ainult juhatuse liige või liikmed (vt joonis 2). 22% uuringus osalenutest märkis, et lisaks juhatuse liikmetele kaasatakse tegevusaruande koostamisele ka pearaamatupidaja või raamatupidajad. 6% küsitlusele vastanutest

märkis, et juhatus koostab tegevusaruannet koos finants- või tegevjuhiga ning ka sama palju ehk 6% vastajatest märkis, et tegevusaruande koostamisel osalevad nii juhatuse liikmed, raamatupidajad kui ka tegev- või finantsjuht.

Joonis 3. Tegevusaruannete koostajad ettevõtetes
Allikas: Autori koostatud lisa 4 toodud tulemuste põhjal

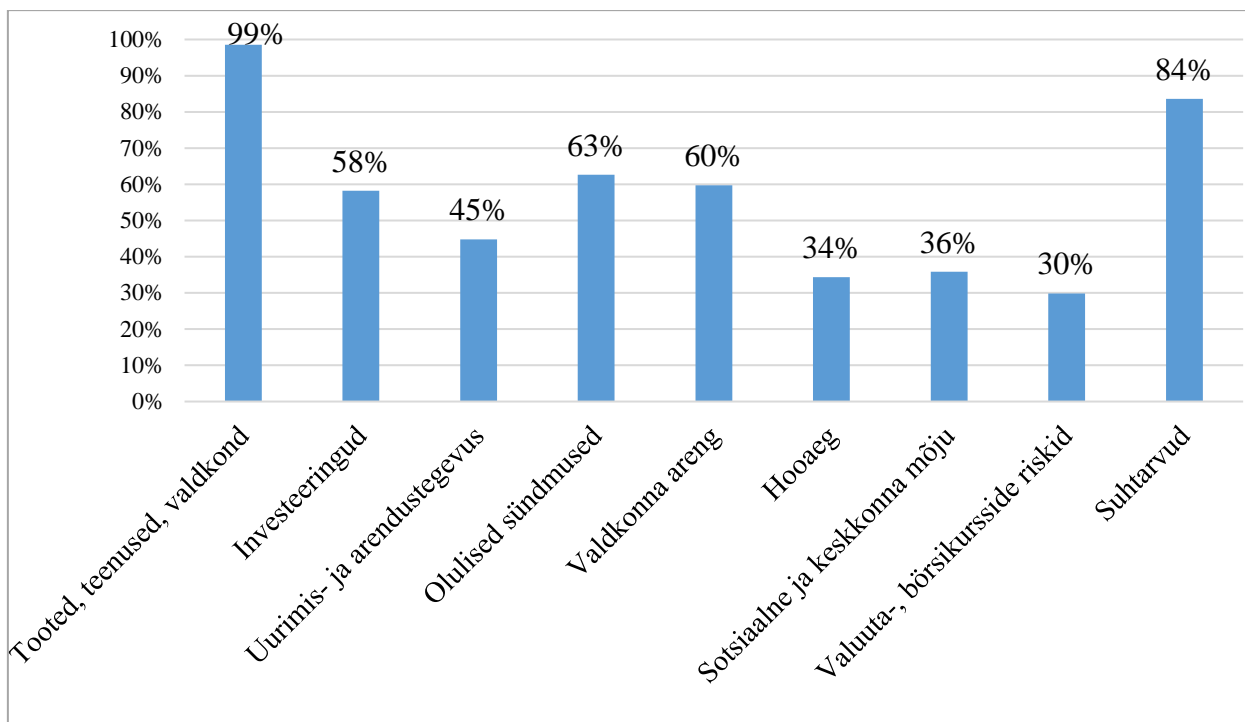
9% vastajatest märkis, et tegevusaruannet koostab ainult tegevjuht või finantsjuht. 4% märkis tegevusaruande koostajaks pearaamatupidaja või raamatupidajad ning 3% vastas, et tegevusaruannet koostavad nii raamatupidajad kui tegevjuht või finantsjuht.

3. UURINGU TULEMUSED

3.1. Raamatupidamise seaduses nõutud teabe avaldamine tegevusaruandes

Alapeatükis on keskendunud tegevusaruande nõuete täitmisele. Uurimisobjektiks võetud uuringu käigus saadud vastused ettevõtete tegevusaruande koostajatelt, milles vastajad märkisid, millisel määral on tegevusaruannetes avaldatud informatsiooni Eesti raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõigetes 2 ja 3 kirjeldatud teemade kohta.

Kõige suuremal määral on välja toodud raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõike 2 punkt 1, mis nõuab tegevusaruandes ettevõtte peamiste toodete ja teenuste ning valdkonna kirjeldamist. Antud punkti kohta on informatsiooni avaldanud 99% ettevõtetest (vt joonis 4), vaid üks ettevõtte vastas, et selle punkti kohta informatsiooni ei avaldata. Lisaks valdkonna, toodete ja teenuste kirjeldamisele, tuuakse tegevusaruannetes küllaltki suurel määral välja ka ettevõtte jaoks tähtsaid finantssuhtarve ning nende arvutamise meetodikat. 84% ettevõtetest avaldab vastava punkti kohta tegevusaruandes teavet. Keskmisest rohkem avaldatakse informatsiooni ka investeeringute, oluliste sündmuste ning üldise valdkonna arengu kohta. Olulisi sündmuseid toob tegevusaruandes välja 63% ettevõtetest, valdkonna üldist makromajanduslikku arengut kirjeldab 60% uuringus osalejatest ning teavet toimunud ja lähitulevikus plaanitavate tähtsamate investeeringute kohta avaldab 58% ettevõtetest.

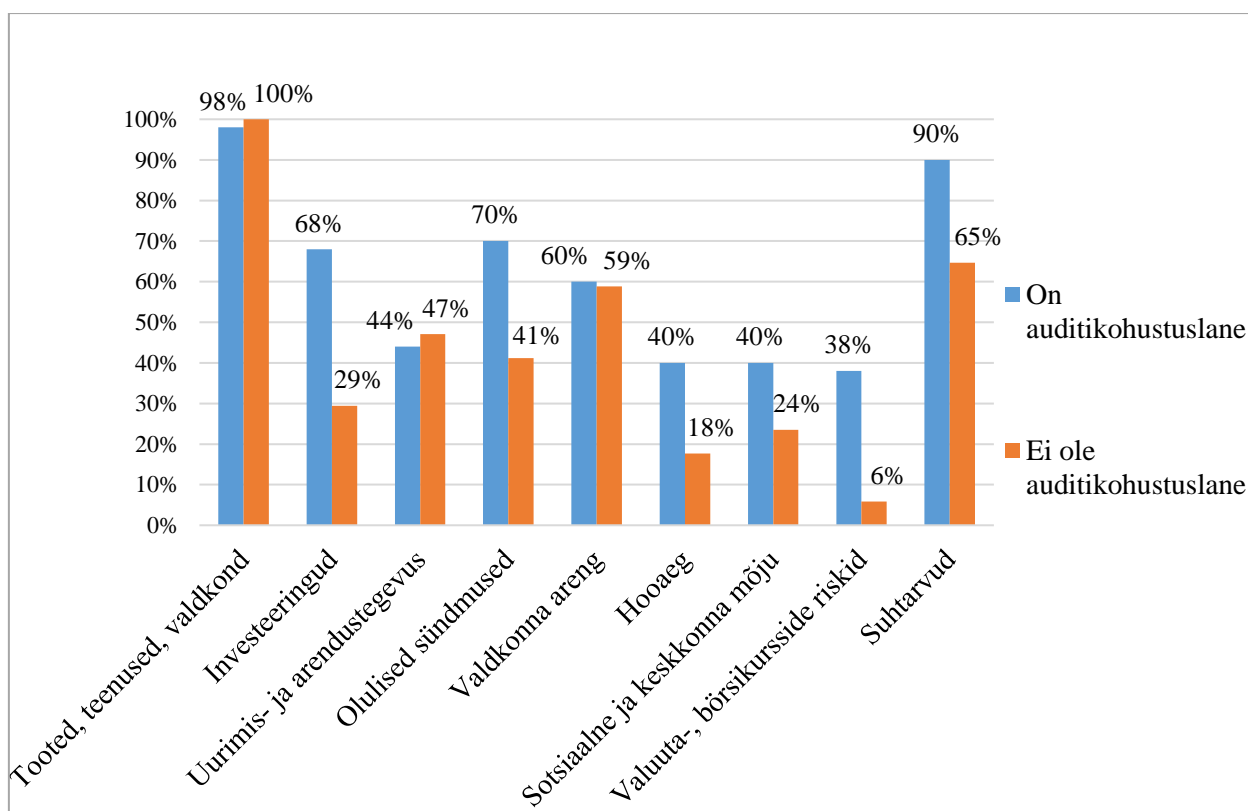

Joonis 4. Tegevusaruandes teabe avalikustamine teemavaldkondade kaupa
Allikas: Koostatud autori poolt lisas 5 toodud tulemuste põhjal

Teiste teemade kohta selgus uuringust, et suuremal määral on ettevõtteid, mis oma tegevusaruandes jätvavad vastavate teemade kohta informatsiooni avalikustamata (vt joonis 4). Kõige vähem tuuakse välja teavet valuuta- ja börsikurside riskide ning nende riskide käsitlemise kohta. Antud teema kohta vastas vaid 30% ettevõtetest, et selle kohta avaldatakse tegevusaruandes teavet. Ettevõtte tegevuse hooajalisuse või tsüklilisuse kohta avalikustatakse teavet vaid 34% ettevõtte tegevusaruandes. Firma tegevusega kaasnevaid sotsiaalseid- ja keskkonnamõjusid kirjeldab tegevusaruandes 36% ettevõtetest. Nende kolme teema juures on aga oluline mõista, et tegemist on punktidega, mis on sätestatud Eesti raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 3 ehk nende teemade kohta ei pea oma tegevusaruandes informatsiooni avaldama ettevõtteid, mis ei ole auditikohustuslased. Lisaks toovad vähem kui pooled ettevõtteid tegevusaruandes välja ka informatsiooni tähtsamate uurimis- ja arendustegevuste kohta, selle teema kohta teabe avaldamine on kohustuslik nii auditi kohustusega kui ka auditi kohustuseta ettevõtetele.

75% uuringus osalenud ettevõttest on kohustatud auditeerima oma majandusaasta aruannet (vt lisa 4) ehk 25% puudub kohustus raamatupidamise seaduse paragrahv 24 lõikes 3 toodud teemade kohta tegevusaruandes informatsiooni avaldada. Seetõttu on oluline võtta vastavaid erinevusi tegevusaruande koostamisel.

Täielikuma ülevaate andmiseks tegevusaruande nõuete täitmise kohta analüüsitakse auditi kohustusega ning auditi kohustuseta ettevõtteid eraldi. Selgub, et auditi kohustusega ettevõtteid kajastavad enamuse teemade kohta suuremal määral informatsiooni kui auditi kohustuseta ettevõtteid (vt joonis 5). Auditi kohustuseta ettevõtteid avaldavad suuremal määral informatsiooni vaid kahe punkti kohta. Nendeks on ettevõtte toodete, teenuste ja valdkonna kirjeldamine ning aruande perioodil toimunud ning tulevikus plaanitavate oluliste uurimis- ja arendustegevuste väljatoomine.

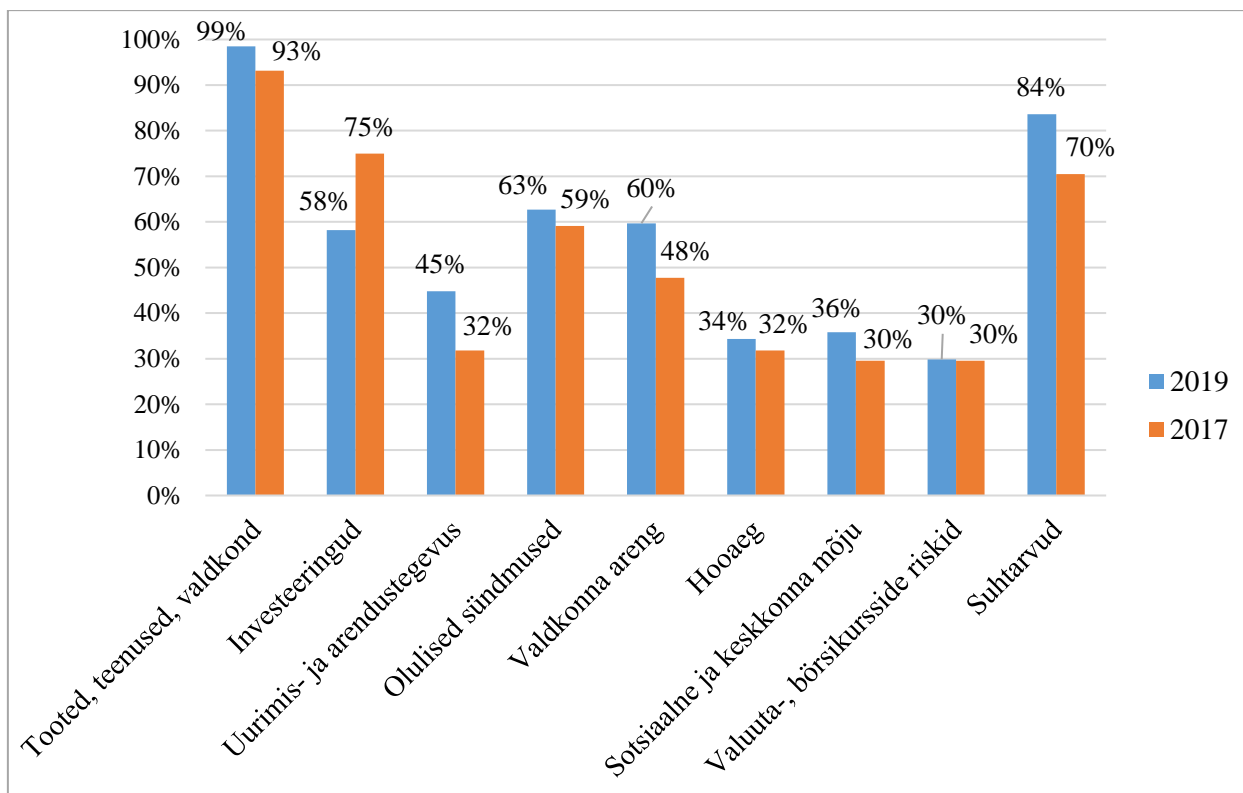
Joonis 5. Tegevusaruandes teabe avaldamine vastavalt ettevõtte auditi kohustusele
Allikas: Autori koostatud lisas 5 toodud andmete põhjal

Nii auditi kohustusega kui auditi kohustuseta ettevõtete puhul on vähem kajastatud teemad tegevusaruandes samad (vt joonis 5). Ettevõtte tegevuse hooajalisuse kohta avaldab informatsiooni 40% ettevõtetest, millel on auditi kohustus ning 18% auditi kohustuseta ettevõtetest. Sotsiaalsete ning keskkonnaalaste mõjude kohta avaldab samuti teavet 40% auditi kohustusega ettevõtetest ning 24% auditi kohustuseta ettevõtetest. Kõige väiksemal määral avaldatakse informatsiooni valuuta- ning börsikurssidega seotud riskide kirjeldamise ning nende riskide käsitlemise kohta, seda nii auditi kohustusega kui ka auditi kohustuseta ettevõtete puhul. 38% auditi kohustusega

ettevõtetest avaldab teavet eelmainitud teema kohta ning auditi kohustuseta ettevõtete avaldab selle kohta teavet vaid 6%.

Kuigi auditi kohustuseta ettevõtted ei pea avaldama informatsiooni raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 3 välja toodud teemade kohta, avaldatakse siiski nende kohta tegevusaruandes informatsiooni (vt joonis 5). Ettevõtte tegevusvaldkonna üldise arengu kohta avaldab 59% auditi kohustuseta ettevõtetest informatsiooni, mis peaaegu sama mis auditi kohustusega ettevõtetel, milleks on 60%. Ka ettevõtte jaoks oluliste finantssuhtarvude ning nende arvutamise meetodikat tuuakse välja küllaltki suurel määral. 90% auditi kohustusega ettevõtetest kajastab finantssuhtarve ning nende arvutamise meetodikat. Auditi kohustuseta ettevõtetest kajastab seda teemat oma tegevusaruandes 65% ettevõtetest. Auditi kohustuseta ettevõtete puhul on üllatuslik, et suhteliselt vähesel määral avalikustatakse tegevusaruandes informatsiooni investeringute kohta. Kõigest 29% auditi kohustuseta ettevõtetest avaldab informatsiooni selle kohta, kuigi see punkt on kohustuslik ka auditi kohustuseta ettevõtetele. Auditikohustuslaste tegevusaruannetes avaldatakse teavet investeringute kohta 68% ettevõtete puhul. Kui investeringute kohta auditi kohustuseta ettevõtte teavet ei avalda, siis arendus- ning uurimistegevuse kohta avaldatakse tegevusaruannetes 3 protsendipunkti võrra suuremal määral teavet kui auditi kohustusega ettevõtete puhul.

2017. aastal Liis Maidla poolt koostatud bakalaureuse töö „Nõuded tegevusaruandele ning nende tõlgendus“. Kuigi mainitud töö keskendus tegevusaruande nõuete tõlgendamisele, toodi ka seal välja, millisel määral on ettevõtted kajastanud raamatupidamise seaduses kehtestatud nõudeid. Sellest tulenevalt on autori arvates asjakohane võrrelda uuringu käigus saadud tulemusi kahe aasta taguste tulemustega ning vaadelda, kas ja millised muutused on toimunud tegevusaruannete nõuete täitmisel (vt joonis 6).

Joonis 6. Tegevusaruande nõuete täitmine 2017. ja 2019. aastal.

Allikas: Maidla (2017), andmed lisa 2; 2019. aasta andmed koostatud autori poolt lisa 5 toodud tulemuste põhjal

Nagu jooniselt 6 näha, on tegevusaruandes nõutud temade kohta informatsiooni avaldamine nii 2017. kui ka 2019. aastal küllaltki sarnane. Teemad, mille kohta on käesoleva töö uuringu põhjal avaldatud suuremal määral informatsiooni, on saanud rohkem kajastust aruannetes ka 2017. aastal. Sarnane asjaolu kehtib ka vähesemal määral avaldatava informatsiooni puhul. Kõige suuremad kõikumised on seotud uurimis- ja arendustegevuse kirjeldamisega ning finantssuhtarvude väljatoomisega, kus 2019. aasta uuringu põhjal on nende punktide kohta informatsiooni avaldamine suurenenud. Suur erinevus on ka oluliste investeeringute välja toomisel, kui 2017. aastal tõi vastava aspektiga seotud teavet oma tegevusaruandes välja iga neljas ettevõtte ehk see punkt oli kaetud 75% ettevõtete tegevusaruandes, siis 2019. aastal läbi viidud uuringu põhjal kajastab investeeringuid oma tegevusaruandes 58% ettevõtetest. Tegemist ongi kõige suurema erinevusega kahe aasta võrdluses, mille langus on olnud 17 protsendipunkti.

Antud tulemustest selgus, et paljudel juhtudel leidub mõni seaduses kehtestatud nõue, mille kohta peaks ettevõtte tegevusaruandes informatsiooni avaldama, aga seda siiski ei tehta. Jooniselt 6 on

näha, et ei leidu ühtegi teemat, mille kohta on oma tegevusaruandes informatsiooni avalikustanud kõik ettevõtted.

Sageli võib selleks olla sensitiivne informatsioon, mida ei taheta välja tuua. Mitu vastajat tõid välja, et kasulik on äriolulist teavet mitte avaldada, kuna see võib negatiivselt mõjuda ettevõtte konkurentsivõimele (vt lisa 6). Informatsiooni valikule ning selle avaldamisele tuleb kindlasti pöörata tähelepanu, kuna 67% vastajatest märkisid, et tegevusaruandes nähakse ohtu, millest võivad kasu saada konkurendid (vt lisa 7).

Lisaks tõid vastajad välja ka aspekti, et tegevusaruanne on küllaltki subjektiivne aruanne (vt lisa 6). Kuna tegemist on vabas vormis koostatava aruandega, saab seal kajastada sündmuseid, mida ettevõtte ise tahab kajastada ning avaldatud informatsioon võib erineda tegelikkusest. Vaatamata sellele vastas uuringus vaid 6% osalejatest, et tegevusaruandes tuuakse välja vaid positiivsed olulised aspektid. 94% vastajatest märkis, et avaldatakse nii positiivseid kui negatiivseid olulisi aspekte (vt lisa 7).

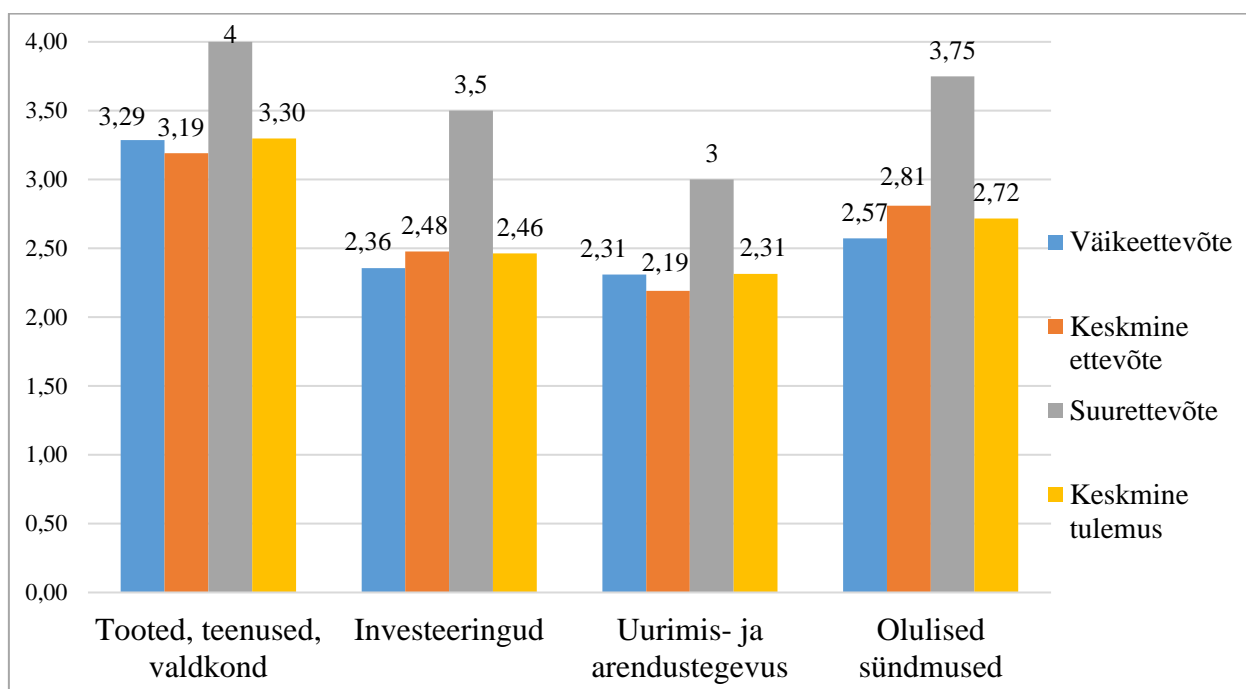
3.2. Ettevõtete juhtide hinnang tegevusaruande olulisusele

Antud alapeatükis esitatakse tegevusaruannete koostajate hinnangud tegevusaruandes nõutava informatsiooni avaldamise kui ka tegevusaruande kohta üldiselt. Mõlemal juhul andsid uuringus osalejad oma hinnangu eelnevalt mainitud aspektide kohta 4-palli skaalal, kus hinne „1“ väljendab hinnangut „täielikult mitte oluline“ ning hinne „4“ tähendab hinnangut „väga oluline“.

Kui eelnevas alapeatükis analüüsiti, milliste raamatupidamise seaduses toodud punktide kohta ettevõtted avaldavad tegevusaruannetes informatsiooni, siis järgnevalt uuritakse, kui oluliseks peetakse nende samade punktide kohta informatsiooni avaldamist.

Kõigepealt on välja toodud hinnangud raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 2 nõutud informatsiooni avalikustamise olulisuse kohta. Kõige olulisemaks hinnati ettevõtte toodete ja teenuste ning selle valdkonna kirjeldamise (vt joonis 7). Seda nii suurte, keskmiste kui ka väikeste ettevõtete puhul. Samuti selgub, et vastava teema juures on kõik küsitluses osalenud suurettevõtete tegevusaruannete koostajad märkinud, et selle punkti kohta on informatsiooni avaldamine väga oluline ehk hinnangu keskkväärtus on „4“, mis oli ka maksimaalne hinnang. Jooniselt 6 selgub, et

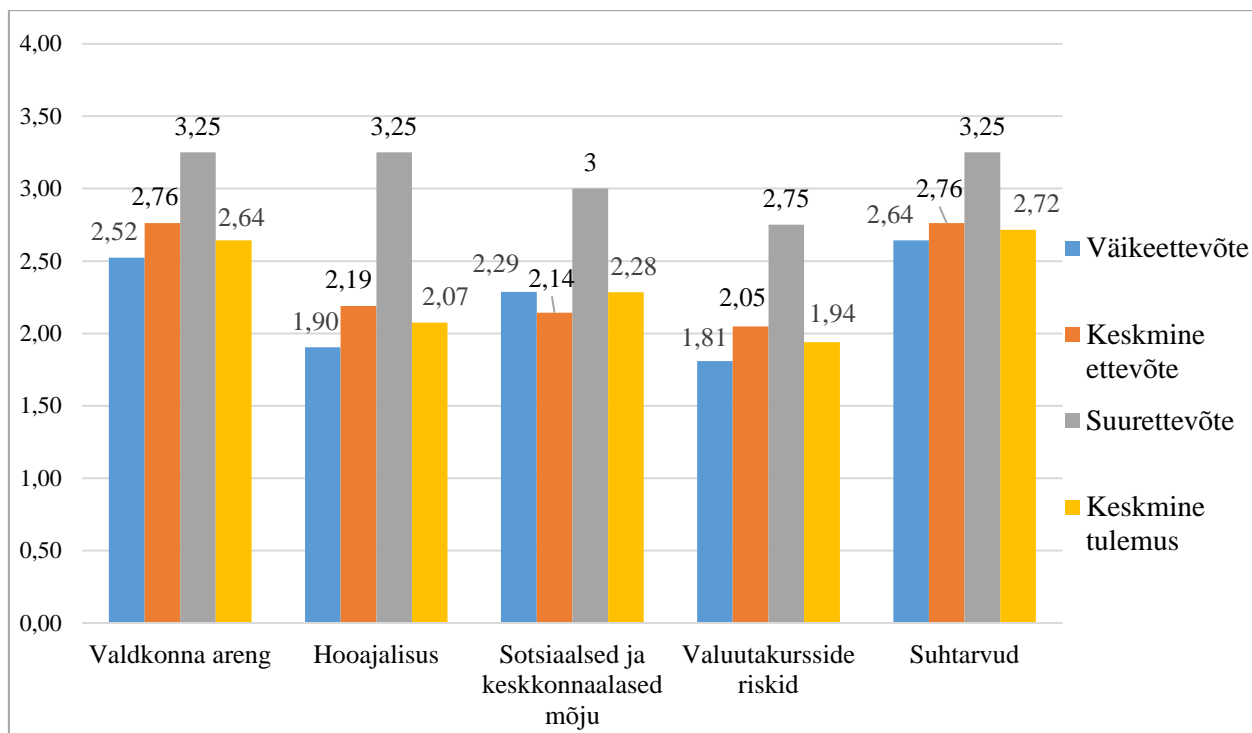
üldiselt on suuretevõtted hinnanud nende teemade kohta informatsiooni avaldamist olulisemaks kui väike- ning keskmise suurusega ettevõtted.

Joonis 7. Raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 2 välja toodud nõuded ning nende kohta informatsiooni avaldamise olulisus
Allikas: Autori koostatud lisa 8 toodud tulemuste põhjal

Oluliste sündmuste välja toomist tegevusaruandes hinnati keskmiselt hindegaga 2,72 (vt joonis 7). Tähtsamate investeeringute presenteerimise olulisus tegevusaruandes sai vastajatelt hindeks 2,46. Kõige vähem oluliseks on hinnatud tähtsamate uurimis- ning arendustegevuste välja toomist tegevusaruandes.

Järgmisena analüüsitakse informatsiooni avaldamise tähtsust, mille nõuded on välja toodud raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 3. Nagu selgus eelnevate teemade olulisuse puhul (vt joonis 7), on ka järgneval joonisel (vt joonis 8) välja toodud teemade kohta informatsiooni avalikustamise olulisust tegevusaruandes hinnanud kõige kõrgemalt suuretevõtted. Selgub, et kõige olulisemaks peetakse tähtsamate finantssuhtarvude ja nende arvutamise meetodite välja toomist tegevusaruandes. Pigem oluliseks peetakse ettevõtte tegevusvaldkonna üldise arengu kirjeldamist. Enamus ettevõtteid on vastanud, et vastavate teemade kohta informatsiooni avaldamine on nende jaoks vähemalt pigem oluline. Tegevusvaldkonna arengu kirjeldamise keskmine väärtus on 2,64 ning finantssuhtarvudel on see 2,72.

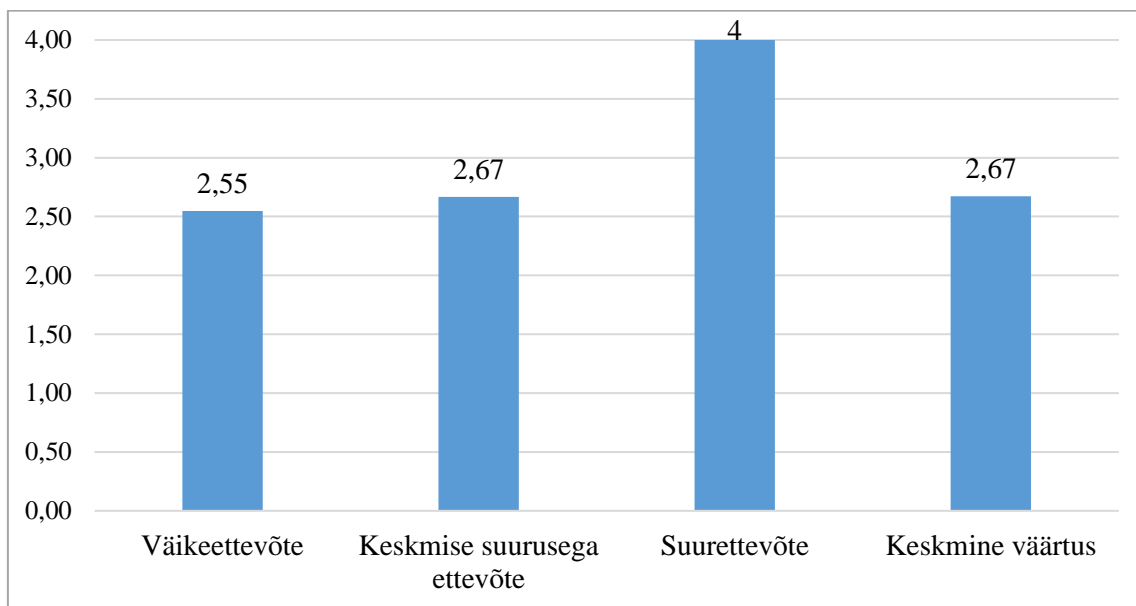
Joonis 8. Raamatupidamise seaduse paragrahvi 24 lõikes 3 välja toodud nõuded ning nende kohta informatsiooni avaldamise olulisus.

Allikas: Autori koostatud lisa 8 toodud tulemuste põhjal

Kõige vähem oluliseks peetakse valuuta- ja börsikurssidega kaasnevate riskide käsitlemist. Tegemist on teabega, mille avalikustamist peeti kõige ebaolulisemaks nii väike-, keskmise suurusega kui ka suurettevõtete puhul. Selgus ka, et informatsiooni avalikustamine ettevõtte tegevuse hooajalisuse kohta ning sotsiaalsete ja keskkonna alaste mõjude kirjeldamine on pigem vähe olulised. Ettevõtte hooajalisuse välja toomise olulisuse keskmine hinnang on 2,07 ning keskkonna- ja sotsiaalsete mõjude kirjeldamise olulisuse keskmine hinnang on 2,28.

Kuigi suurettevõtete puhul on kõiki teemasid hinnatud keskmiselt vähemalt pigem vajalikuks (vt joonis 7 ja joonis 8), siis väikeste ning keskmiste ettevõtete hulgas esines teemasid, mis said keskmise hinnangu alla väärtuse 2,5 ehk tegemist on pigem mitte oluliste teemadega tegevusaruandes. Nende alla kuuluvad informatsiooni avaldamine ettevõtte tegevuse hooajalisuse kohta, firma tegevusega kaasnevate sotsiaalsete ja keskkonna mõjude kohta ning valuuta- ja börsikursside riskide käsitlemist, aga ka hinnati pigem mitte oluliseks tuua tegevusaruandes välja teavet investeeringute ning arendus- ja uurimistegevuse kohta. Ka avatud vastustest selgus, et väiksemate ettevõtete puhul ei ole niivõrd oluline avaldada teavet näiteks erinevate sündmuste kohta, kuna vajadusel antakse informatsiooni otse vastavatele asutustele või isikutele (vt lisa 6).

Lisaks uuriti vastajatelt ka nende üldist hinnangut tegevusaruande olulisuse kohta (vt joonis 9). Kaudsest hinnangutest selgub, et tegevusaruanne tervikuna on tähtsam suurtele ettevõtetele. Suurte ettevõtete puhul hindasid kõik vastajad tegevusaruande olulisust hindegas „4“ ehk sellele anti kõige kõrgem hinnang, mis tähendab, et suureteevõtete jaoks on tegemist väga olulise osaga majandusaasta aruandes.

Joonis 9. Hinnang tegevusaruande olulisusele majandusaasta aruande osana.
Allikas: Autori koostatud lisa 9 toodud tulemuste põhjal

Keskliste ja väikeste ettevõtete puhul on hinnang tegevusaruande olulisuse kohta küllaltki sarnane, väikeettevõtete puhul on keskmiseks väärtuseks 2,55 ning keskmiste ettevõtete puhul 2,67. Keskmise hinnang tegevusaruande olulisusele tervikuna on 2,67, mis on küllaltki sarnane, kuid veidi kõrgem uuringus kasutatud 4-palli skaala keskmisest väärtusest, milleks on 2,5. Sellest tulenevalt on tegevusaruande koostajaid, kes peavad tegevusaruannet oluliseks, veidi rohkem kui neid, kelle jaoks on tegemist mitte olulise aruandega. Sarnaselt on ka vastajaid, kelle arvates on tegevusaruandel ettevõtte mainet kujundav efekt. Sellisel arvamusel on 52% uuringus osalejatest (vt lisa 7).

Uurides ka korrelatsiooni ettevõtte suuruse ja tegevusaruande olulisusele antud hinnangu vahel, selgus, et seos nende kahe näitaja vahel on nõrk. Korrelatsioonikoeffitsient ettevõtte suuruse ja tegevusaruandele antud hinnangu vahel on 0,3, mis väljendab küll positiivset aga nõrka seost (vt

lisa 10). Kuna aga uuringust selgus, et kõik suurettevõtted hindasid tegevusaruande olulisust väga kõrgeks, maksimaalse hindegala „4“ (vt joonis 9), siis kui jätta korrelatsioonikoefitsiendi arvutusest välja suurettevõtted, on seos tegevusaruande olulisuse ja ettevõtte suuruse vahel peaaegu olematu. Korrelatsiooni koefitsient väikeste ja keskmiste ettevõtete ning tegevusaruande olulisuse vahel on 0,07.

3.2. Järeldused

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada tegevusaruande ning selles avaldatava informatsiooni olulisus ettevõtete juhtide jaoks. Tegevusaruande olulisust hinnati 4-palli skaalal, väärtusega 2,67. Kõige madalamalt hindasid tegevusaruande olulisust väikeettevõtteid, mis andsid tegevusaruande olulisusele keskmiseks hindeks 2,55. Keskmise suurusega ettevõtete keskmine hinnang oli 2,67 ning suurettevõtete hinnang oli 4.

Uuringu tulemused ka näitasid, et suurettevõtete jaoks on tegevusaruanne tähtsam. Suurettevõtteid hindasid kõrgemalt raamatupidamise seaduses kehtestatud teemade kohta informatsiooni avaldamise olulisust kui ka tegevusaruande olulisust tervikuna. Ka mitmed vastajad tõid välja seisukoha, et tegevusaruanne on olulisem suur- ning börsiettevõtetele. Alapeatükis 1.3. toodi välja arvamus Elliotti ja Jacobsoni 1994. aastal avaldatud tööst, mis samuti väitis, et suurtemate ning eriti börsil noteeritud ettevõtete jaoks on olulisem oma tegevuse kohta põhjalikumalt aru anda kui seda on väiksemate ettevõtete puhul. Kuna suured ettevõtteid on üldjuhul suurema käibega ning annavad ka tööd rohkematele inimestele, võib nende tegevuse mõju olla ühiskonnas märgatavam, millest on ka tingitud suurem avalikkuse huvi nende ettevõtete vastu.

Uuringu tulemustest selgus, et väiksemad ettevõtteid jagavad olulist informatsiooni otse vastavatele asutustele ja isikutele, kes seda vajavad, mistõttu ei ole informatsiooni avaldamine tegevusaruandes esmatähtis. Lisaks tõid vastajad ka välja, et soovi korral on võimalik ka muude kanalite kaudu tähtsat informatsiooni jagada. Ligi pooled vastajad ei näe tegevusaruandel olulist mõju ettevõtte maine kujundamisel. Ettevõtete puhul, kus seotud isikuid on vähe, nähakse tegevusaruande koostamisel pigem asjatut ressursikulu ning pakuti ka välja muuta väiksemate ettevõtete jaoks tegevusaruande koostamine vabatahtlikuks.

Selgus, et ettevõtted avaldavad suuremal määral informatsiooni ettevõtte toodete, teenuste ja valdkonna kohta. Lisaks tuuakse suuremal määral välja informatsiooni ettevõtte valdkonna üldise arengu kohta ning olulisemaid finantssuhtarve. Vastavate teemade välja toomise olulisust tegevusaruandes hinnati samuti kõige kõrgemalt.

Investeeringute, arendustegevuste ning teiste spetsiifilistemate teemade kohta ei avalikustata informatsiooni nii suurel määral. Kuna tegemist on teemadega, mis võivad hõlmata kas konfidentsiaalset või muud tundlikku informatsiooni, siis üldjuhul eelistataksegi tegevusaruandes jääda võimalikult üldiseks. 67% vastajatest nõustusid, et tegevusaruandes informatsiooni avalikustamise kaudu võivad kasu saada nende konkurendid, mis on kindlasti üks suuremaid põhjuseid, mille pärast jäetakse sageli informatsioon tegevusaruandes avaldmata. Samuti hinnati tegevusaruannetes vähem kajastatud teemasid vähem oluliseks, mis näitabki asjaolu, et avaldatakse informatsiooni, mida peetakse ka mingil määral oluliseks.

Vaatamata asjaolule, et tegevusaruanne on vabas vormis koostatav aruanne, mida koostades saab ettevõtte ise valida, millist informatsiooni selles avaldatakse, selgus, et suur osa ettevõtetest kajastab tegevusaruandes teavet lähtudes selle olulisusest. 94% ettevõtete juhtidest vastas, et tegevusaruandesse lisatakse informatsiooni tegevuste ja sündmuste kohta, mis on olulised, sõltumata, kas tegemist on positiivsete või negatiivsete sündmuste või tegevustega. Sellest tulenevalt võib järeldada, et uuringus osalenud ettevõtete tegevusaruanded on küllaltki objektiivsed.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö teema on „Tegevusaruandes avaldatava informatsiooni olulisus“. Töö eesmärk oli välja selgitada tegevusaruande olulisus ettevõtete juhtide jaoks ning kui oluliseks hinnatakse informatsiooni, mida tulenevalt raamatupidamise seadusest peavad ettevõtted tegevusaruandes kajastama. Samuti sooviti lähtudes olulisuse hindamisest teada saada ka, millist informatsiooni ettevõtted tegelikult oma tegevusaruannetes välja toovad.

Tegevusaruannetes avaldatud informatsiooni uurimisel selgus, et kõige rohkem avalikustatakse teavet aspektide kohta, mis jäävad võimalikult üldiseks ning ei lasku ettevõttesisese informatsiooni kirjeldamisele. Peamiselt tuuakse välja informatsiooni ettevõtte toodete ja teenuste kohta, kirjeldatakse tegevusvaldkonda ning selle arengut, antakse ülevaade finantssuhtarvudest ning olulisematest sündmustest, mis on aruandeaastal toimunud. Informatsioon, mis võib olla ettevõtte jaoks oluline konkurentsi aspektist, jäetakse sagedamini aruandes mainimata. Suur osa vastajatest nõustus seisukohaga, et tegevusaruandes avaldatud informatsioonist võivad kasu saada konkurendid ning sellest nähakse ettevõttele ohtu. Tulemustest selgus ka, et vähem avaldatakse teavet investeeringute ning arendustegevuse kohta, samuti tuuakse vähesemal määral välja ettevõtte tegevusega seotud hooajalisust, keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid mõjusid ning finantsinstrumentidega seotud riske ja nende riskide käsitlemise meetodeid.

Kuigi lähtudes raamatupidamise seadusest, peavad auditi kohustusega ettevõtted rohkemate aspektide kohta informatsiooni tegevusaruandes avaldama, selgus ka auditi kohustusega ning kohustuseta ettevõtteid eraldi uurides, et auditi kohustusega ettevõtted kajastavad enamusi seaduses toodud punkte suuremal määral. Siiski olid mõleamat tüüpi ettevõtete puhul informatsiooni kajastamine sarnanane ehk suuremal määral kajastati samade punktide kohta teavet.

Tegevusaruande nõutava informatsiooni avalikustamise olulisust uurides selgus, et küsitluses osalejad peavad suuremal määral olulisemaks informatsiooni avaldamist, mida nad ka tegevusaruannetes kajastavad. Olulisemaks peeti ettevõtte toodete, teenuste ja tegevusvaldkonna

kirjeldamist, finantssuhtarvude väljatoomist, ettevõtte tegevusvaldkonna üldise arengu kirjeldamist ning tähtsamate sündmuste presenteerimist. Kõige madalamalt hinnati ettevõtte tegevuse hooajalisuse või tsüklilisuse kirjeldamist, sotsiaalsete- ja keskkonnamõjude välja toomist ning finantsinstrumentidega seotud riske ja nende kirjeldamist.

Töö tulemustest selgus ka, et tegevusaruannet peavad olulisemaks suurettevõtted, mille juhtliikmed hindasid kõige kõrgemalt nii tegevusaruandes nõutava informatsiooni avaldamist kui ka tegevusaruande olulisust üldiselt. Väike- ning keskmise suurusega ettevõtete puhul hinnati tegevusaruande olulisust väiksemaks ning kuna hinnangud oli ettevõtete lõikes väga erinevad, jäi üldine hinnang tegevusaruande olulisuse kohta pigem neutraalseks.

Mitmed vastajad pöörsid tähelepanu ka tegevusaruande objektiivsusele. Kuna tegevusaruanne on vabas vormis koostatav aruanne, on seal võimalik presenteerida endale sobilikku informatsiooni kõige sobilikumal meetodil. Sellest tulenevalt võib tegevusaruannete kvaliteet olla ettevõtete lõikes väga erinev. Vaatamata sellele vastas suur osa küsitluses osalejatest, et tegevusaruandes tuuakse välja olulisemad sündmused või tegevused, sõltumata kas tegemist on positiivsete või negatiivsete sündmuste või tegevustega.

Uuringu tulemustest selgus, et tegevusaruande olulisuse osas võivad selle koostajate arvamused üksteisest suurel määral erineda. Et täpsemalt teada saada, mis sellised vastakaid arvamusi põhjustab, võiks autori arvates tulevikus läbi viia ka kvalitatiivse uuringu. Näiteks intervjuude läbiviimise näol saaks põhjalikuma ülevaate, milliseid probleeme tegevusaruanne ettevõtetele tekitab või millist kasu nad sellest saavad.

SUMMARY

THE IMPORTANCE ON INFORMATION DISCLOSURE IN MANAGEMENT REPORT

Raul Kullam

The objective of this thesis is to determine how important is the information that is disclosed in management commentary to management. Management commentary is a report where usually management of the company describes company's last financial year and its plans for the future. It is compulsory part in annual report but since the regulations in European Union and Estonia give quite amount of freedom writing the report it is important to find out which information companies actually disclose in their management commentary and how important it is to those companies to disclose that information.

The first chapter introduces the essence of management commentary. The first subsection gives an overview of the nature of management commentary and its development in the European Union from the 20th century up to today. The second subdivision gives an overview of the laws that regulate the management commentary in Estonia. Since the objective of this thesis is to determine the importance on the information in management commentary the third subsection gives an overview of the main positive and negative aspects that occur when companies disclose important information.

The second chapter explains how the questionnaire was carried out and how the sample was selected for the questionnaire. The second chapter also gives an overview of the sample of research.

The questionnaire was carried out in April 2019 and it was distributed to the people who write the management commentary which includes board members, accountants, chief executive officers and chief financial officers. In total there was 67 participants in the questionnaire. Most of the participants represent small entities. The fewest participants represent large entities.

The most popular aspect that companies disclose information about in their management commentary is a description of the industry in which the company operates and the products and services that the company offers. 99% of the participants answered that they disclose information about the aspect mentioned before. The participants also rated that aspect as the most important element in the management commentary.

The least important aspects among the participants are aspects that include describing social and environmental impacts, entity's activity cyclicality, risks related to financial instruments. The disclosure rate of those aspects is also the lowest which shows that companies do not disclose information about aspects they find not important. Several participants also mentioned that revealing sensitive information might benefit the competitors and because of that companies often disclose rather general information in management reports to maintain their level of competition.

The results also show that management commentary is the most important among large entities. Every large company rated the importance of management commentary to very important. Among the small and medium sized companies the importance of management commentary was rather neutral.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Alver, L., Alver, J., Reinberg, L. (2004). *Finantsarvestus: põhikursus*. Tallinn: Deebet.
- Alvino, F., Pisano, S. (2015). New European Union's Requirements and IFRS Practice Statement "Management Commentary": Does MD&A Disclosure Quality Affect Analysts' Forecasts? - *Journal of Modern Accounting and Auditing*, Vol. 11, No. 6, 283-301.
- Arnold, V., Bedard, J. C., Phillips, J. R., Sutton, S. G. (2012). Enhancing and Structuring the MD&A to Aid Investors when Using Interactive Data. - *Journal of Information Systems*, Vol. 26, No. 2, 167-188.
- Asay, H. S., Libby, R., Rennekamp, K. M. (2018). Do features that associate managers with a message magnify investors' reactions to narrative disclosures? *Accounting, Organizations & Society*, Vol. 68, 1-14.
- Audiitortevuse seadus. RT I, 28.02.2019, 2
- Catalfo, P., Wulf, I. (2016). Intangibles disclosure in Management Commentary regulation in Germany and Italy. *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 17, No. 1, 103-119.
- Chatterjee, B., Tooley, S., Fatseas, V., Brown, A. (2011). An Analysis of the Qualitative Characteristics of Management Commentary Reporting by New Zealand Companies. *Australasian Accounting Business & Finance Journal*, Vol. 5, No. 4, 43-63.
- Coetsee, D., Pietersen, M. (2008). Management commentary in financial accounting: assessing its value, role and objectives. *Southern African Business Review*, Vol. 12, No. 1, 18-36.
- Cohen, J. R., Gaynor, L. M., Holder-Webb, L. L., Montague, N. (2008). Management's Discussion and Analysis: Implications for Audit Practice and Research. *Current Issues in Auditing*, Vol. 2, No. 2, 26-35.
- Depoers, F. (2000). A cost-benefit study of voluntary disclosure: some empirical evidence from French listed companies. *The European Accounting Review*, Vol. 9, No. 2, 245-263.
- Elliott, R. K., Jacobson, P. D. (1994). Costs and Benefits of Business information Disclosure. *Accounting Horizons*, Vol. 8, No. 4, 80-96.
- Epstein, M. J., Pava, M. L. (1993). How Good is MD&A as an Investment Tool. *Journal of Accounting*, Vol. 175, No. 3, 51-53.

- Euroopa Parlamenti ja Nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/51/EÜ, millega muudetakse direktiive 78/660/EMÜ, 83/349/EMÜ, 86/635/EMÜ ja 91/674/EMÜ teatud tüüpi äriühingute, pankade ning teiste finantsasutuste ja kindlustusseltside raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aastaaruannete kohta.
- Ginesti, G., Macchioni, R., Sannino, G., Spano, M. (2013). The Impact of International Accounting Standards Board (IASB)'s Guidelines for Preparing Management Commentary (MC): Evidence From Italian Listed Firms. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, Vol. 9, No. 3, 305-320.
- International Accounting Standards Board [IASB]. (2010). *Management commentary, IFRS practice statement*. London, UK: International Accounting Standards Board
- Maidla, L. (2017). Nõuded tegevusaruandele ja nende tõlgendus. (Bakalaureusetöö). TTÜ Ärikorralduse instituut. Tallinn.
- Neljas nõukogu 25. juuli 1978. aasta direktiiv 78/660/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid.
- Peršić, M., Halmi, L. (2016). DISCLOSING NON-FINANCIAL INFORMATION IN COMPANIES' REPORTS IN CROATIA. *Copernican Journal of Finance & Accounting*, Vol. 5, No. 2, 181-200.
- Peršić, M., Halmi, L. (2018). Exploring the quality of social information disclosed in non-financial reports of Croatian companies. *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, Vol. 31, No. 1, 2024-2043.
- Raamatupidamise seadus. RT I 2005, 61, 478
- Raamatupidamise seadus. RT I, 09.05.2017, 30
- Roca, L. C., Searcy, C. (2012). An analysis of indicators disclosed in corporate sustainability reports. *Journal of Cleaner Production*, Vol. 20, No. 1, 103-118.

LISAD

Lisa 1. Ettevõtte suuruse määramise tabel

Ettevõtte suurus	Tingimus	Kriteeriumid:		
		Müügitulu (EUR)	Varade suurus (EUR)	Töötajate arv
Väike	Üks näitajatest võib ületada järgmisi kriteeriume	≥ 8 000 000	≥ 4 000 000	≥ 50
Keskmine	Üks näitajatest võib ületada järgmisi kriteeriume	≥ 40 000 000	≥ 20 000 000	≥ 250
Suur	Vähemalt 2 näitajat peavad olema täidetud järgmistest kriteeriumitest	> 40 000 000	> 20 000 000	> 250

Allikas: RPS § 3, 2017

Lisa 2. Tegevusaruande nõuete täitmine 2017. aastal

Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Avaldatavate ettevõtete arv	Osakaal kõikidest vastajatest (kokku 44 vastust)
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	41	93%
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	33	75%
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	14	32%
Aastaaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	26	59%
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	21	48%
Ettevõtte äritegevuse hooajalisus või majandustegevuse tsüklilisus	14	32%
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulised keskkonna- ja sotsiaalsed mõjud	13	30%
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgid ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	13	30%
Olulisemaid finantssuhtarve sellel ning eelneneva majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	31	70%

Allikas: Maidla (2017, 65)

Lisa 3. Küsimustik

Olen Tallinna Tehnikaülikooli tudeng Raul Kullam ning kirjutan bakalaureusetööd teemal „Tegevusaruanne ning selles avaldatava informatsiooni olulisus“. Antud küsimustiku eesmärk on välja selgitada kui oluliseks peavad ettevõtte tegevusaruande koostajad selles nõutava informatsiooni avaldamist.

Olen väga tänulik kui leiate aega 5-10 minutit, et vastata alljärgnevale küsimustikule.

1. Teie ettevõtte juriidiline vorm:

- Osühing
- Aktsiaselts
- Täisühing
- Usaldusühing
- Sihtasutus
- Mittetulundusühing
- Tulundusühistu

2. Teie ettevõtte eelmise majandusaasta andmed:

2.1. Ettevõtte vara suurus

- kuni 175 000 EUR
- 175 000 EUR – 4 000 000 EUR
- 4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR
- suurem kui 20 000 000 EUR

2.2. Ettevõtte müügitulu

- kuni 50 000 EUR
- 50 000 EUR – 8 000 000 EUR
- 8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR
- suurem kui 40 000 000 EUR

2.3. Keskmine töötajate arv:

- alla 50 töötaja
- 50 – 250 töötajat
- üle 250 töötaja

3. Kes Teie ettevõttes koostab tegevusaruannet

- Juhatuse liige/liikmed
- Raamatupidaja/pearaamatupidaja
- Tegevjuht/finantsjuht

4. Teie ettevõtte?

- On auditikohustuslane
- Ei ole auditikohustuslane

5. Palun märkige milliste järgnevate Eesti Raamatupidamise seaduses paragrahvi 24 lõigetes 2 ja 3 punktide kohta avaldatakse Teie ettevõtte tegevusaruandes informatsiooni

Teema:	Jah	Ei
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, toote- ja teenusgrupid		
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud		
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel		
Aastaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele		
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele		
Ettevõtte äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust		
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid		
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske		
Olulisemaid finantssuhtarve sellel ning eelneneva majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat		

6. Palun hinnake järgnevas tabelis kui oluline on Teie jaoks vastavate punktide kohta informatsiooni avaldamine tegevusaruandes:

Teemad:	1 (Täielikult mitte oluline)	2 (Pigem vähe oluline)	3 (Pigem oluline)	4 (Väga oluline)
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused				
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud				
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel				
Aastaruande koostamise perioodil toimunud olulisi sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle või järgmiste majandusaastate tulemustele				
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele				
Ettevõtte äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust				
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske				
Olulisemaid finantssuhtarve sellel ning eelneneva majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat				

Palun põhjendage oma hinnangut (vastamine on vabatahtlik)

.....
.....

7. Milliseid sündmuseid/tegevusi Teie ettevõtte tegevusaruandes kajastatakse?

- Positiivseid olulisemaid sündmusi ning tegevusi
- Negatiivseid olulisemaid sündmusi ning tegevusi
- Nii positiivsid kui negatiivseid sündmusi ja tegevusi kui tegemist on olulise sündmuse või tegevusega

8. Juhul kui Teie ettevõttel puudub mõne küsimus 5 juures välja toodud punkti kohta oluline informatsioon mida avaldada, siis:

- vastav punkt jäetakse tegevusaruandest välja
- tuuakse välja põhjus miks vastava punkti kohta informatsiooni ei avaldata

9. Kas Teie arvates on tegevusaruandel oluline osa ettevõtte maine kujundamisel?

- Jah
- Ei

10. Kas Te näete tegevusaruandes ohtu, et ettevõtte jaoks olulise informatsiooni avaldamisest võivad kasu saada konkurendid?

- Jah
- Ei

11. Kuidas hindate üldiselt tegevusaruande olulisust majandusaasta aruande osana?

1 (Üldse mitte oluline)	2 (Pigem mitte oluline)	3 (Pigem oluline)	4 (Väga oluline)
----------------------------	----------------------------	----------------------	---------------------

11.2. Palun põhjendage oma hinnangut tegevusaruande olulisusele (vastamine on vabatahtlik)

.....
.....
.....

Täna vastamast!

Lisa 4. Uuringu tulemused küsimuste 1-4 kohta

1. Teie ettevõtte juriidiline vorm

Juriidiline vorm	Tulemused	Osakaal
Aktsiaselts	42	63%
Osühing	25	37%

Allikas: Autori uuringu tulemused

2. Teie ettevõtte eelmise majandusaasta andmed

Jrk. Nr.	2.1. Ettevõtte vara suurus:	2.2. Ettevõtte müügitulu	2.3. Keskmise töötajate arv:
Väikeettevõtted			
1	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
2	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
3	kuni 175 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
4	kuni 175 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
5	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
6	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
7	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
8	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
9	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
10	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
11	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
12	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
13	kuni 175 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
14	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
15	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
16	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
17	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
18	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
19	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
20	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
21	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
22	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
23	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
24	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
25	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja

Lisa 4 järg

Jrk. nr.	2.1. Ettevõtte vara suurus:	2.2. Ettevõtte müügitulu	2.3. Keskmine töötajate arv:
26	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
27	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
28	kuni 175 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
29	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
30	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
31	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
32	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
33	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
34	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
35	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
36	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
37	kuni 175 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
38	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
39	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
40	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
41	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
42	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	alla 50 töötaja
Keskmise suurusega ettevõtted			
43	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
44	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
45	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
46	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
47	suurem kui 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
48	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
49	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
50	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
51	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
52	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
53	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
54	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	suurem kui 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
55	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
56	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
57	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
58	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
59	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat

Lisa 4 järg

Jrk. nr.	2.1. Ettevõtte vara suurus:	2.2. Ettevõtte müügitulu	2.3. Keskmise töötajate arv:
60	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
61	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	alla 50 töötaja
62	4 000 000 EUR – 20 000 000 EUR	50 000 EUR – 8 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
63	175 000 EUR – 4 000 000 EUR	8 000 000 EUR – 40 000 000 EUR	üle 250 töötaja
Suurettevõtted			
64	suurem kui 20 000 000 EUR	suurem kui 40 000 000 EUR	üle 250 töötaja
65	suurem kui 20 000 000 EUR	suurem kui 40 000 000 EUR	üle 250 töötaja
66	suurem kui 20 000 000 EUR	suurem kui 40 000 000 EUR	50 - 250 töötajat
67	kuni 175 000 EUR	suurem kui 40 000 000 EUR	üle 250 töötaja

Allikas: Autori uuringu tulemused

Ettevõtte suurus	Vastanute arv	Osakaal vastanutest
Väikeettevõtte	42	63%
Keskmise suurusega ettevõtte	21	31%
Suurettevõtte	4	6%

Allikas: Autori uuringu tulemused

3. Teie ettevõttes koostab/koostavad tegevusaruannet

Tegevusaruande koostaja(d)	Vasuste arv	Osakaal kogu vastustest
Juhatuse liige/liikmed	33	49%
Juhatuse liige/liikmed, Raamatupidaja/pearaamatupidaja	15	22%
Tegevjuht/finantsjuht	6	9%
Juhatuse liige/liikmed, Raamatupidaja/pearaamatupidaja, Tegevjuht/finantsjuht	4	6%
Juhatuse liige/liikmed, Tegevjuht/finantsjuht	4	6%
Raamatupidaja/pearaamatupidaja	3	4%
Raamatupidaja/pearaamatupidaja, Tegevjuht/finantsjuht	2	3%

Allikas: Autori uuringu tulemused

4. Teie ettevõtte:

Vastuse liik	Vastuste arv	Osakaal vastanutest
Ei ole auditikohuslane	17	25%
On auditikohuslane	50	75%

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 5. Uuringu tulemused küsimuse 5 kohta

Palun märkige milliste järgnevate Eesti Raamatupidamise seaduses paragrahvi 24 lõigetes 2 ja 3 punktide kohta avaldatakse Teie ettevõtte tegevusaruandes informatsiooni

Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Auditi kohustus puudub		Auditi kohustus on olemas		Kokku	
	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal ettevõtetest, millel auditi kohustus puudub	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal ettevõtetest, millel on auditi kohustus	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal kõikide ettevõtete hulgas
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	17	100%	49	98%	66	99%
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	5	29%	34	68%	39	58%
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	8	47%	22	44%	30	45%
Aastaaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	7	41%	35	70%	42	63%
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	10	59%	30	60%	40	60%

Lisa 5 järg

Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Auditi kohustus puudub		Auditi kohustus on olemas		Kokku	
	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal auditi-kohustuseta ettevõtete hulgas	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal auditi-kohustusega ettevõtete hulgas	Avaldavate ettevõtete arv	Osakaal kõikide ettevõtete hulgas
Ettevõtte äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust	3	18%	20	40%	23	34%
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid	4	24%	20	40%	24	36%
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	1	6%	19	38%	20	30%
Peamisi finantssuhtarve selle ning eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	11	65%	45	90%	56	84%

Lisa 6. Avatud küsimuste vastused küsimuste 6 ja 11 kohta

Palun põhjendage oma hinnangut (vastamine on vabatahtlik):

„Rääkimine hõbe, vaikimine kuld“

„Suhtarve tuleb igaljuhul ise üle arvutada, et need oleksid võrreldavad, kuna eri ettevõtted võivad neid suhtarve veidi erinevalt käsitleda“

„Väikese ettevõttega ei kajasta sündmusi ja tegevusi üldse. Vajadusel anname infot otse omanikele/nõukogule ja finantsinstitutsioonidele“

„Kogu tegevusaruande kasulikkus on selle suhteliselt vaba vormi tõttu küsitav“

„Aruanded on pigem üldsõnalised ja kena oleks, kui ka sisulist infot jagataks selle kaudu aga samas on ka see ärisaladuse küsimus ja kõike ei taheta meelega rääkida. Börsifirmade aruanded on muidugi teenäitajad selles põhjalikkuse osas.“

„Tegevusaruanne on pigem sõnaline ja ei pruugi kajastada täis reaalsust. Suuresti hinnanguline.“

„Tegemist on subjektiivse hinnanguga, millel ei ole ilmtingimata 100% faktipõhist sisu“

„Tegevusaruanne on oluline vabalt kaubeldavate aktsiate puhul ja siis kui omanike arv on suurem kui kaks-kolm osanikku.“

„Kui keegi soovib teatud informatsiooni sihilikult presenteerida, on siin see võimalus.“

„Tava (börsiväliste) ettevõtetele ei peaks olema oma tegevuse kajastamine kohustuslik. Kes tahab end esile tõsta, teeb seda ajakirjanduse, veebi vms kaudu. Pangad arutavad oma numbrid ise, kreditorid vaatavad maksekäitumist. Minu meelest võiks tegevusaruande esitamise üldse ära jätta.“

Lisa 6 järg

„Tegevusaruanne annab selge ettekujutuse ettevõtte perspektiividest. Põhjalik tegevusaruanne, eriti tulevikku käsitlevad aspektid on aga omakorda liiga tundlik infomatsioon tänapäevase konkurentsi tingimustes. Seega käsitletakse üldiselt tegevusaruandes nii vähe kui võimalik või siis niipalju kui hädavajalik.“

„Tegevusaruanne võib olla oluline suurettevõtetele. Väikeettevõtete puhul on tegemist aja raiskamisega.“

Lisa 7. Uuringu tulemused küsimuste 7-10 kohta

Teie ettevõtte tegevusaruandes kajastatakse peamiselt:

Vastus	Vastuste arv	Osakaal
Nii positiivseid kui ka negatiivseid sündmusi ja tegevusi kui need on ettevõtte jaoks olulised	63	94%
Positiivseid olulisemaid sündmusi ning tegevusi	4	6%

Allikas: Autori uuringu tulemused

Juhul kui Teie ettevõttel puudub mõne küsimus 5 juures välja toodud punkti kohta oluline informatsioon, mida avaldada, siis:

Vastus	Vastuste arv	Osakaal
Tuuakse välja põhjus, miks vastava punkti kohta informatsiooni ei avaldata	8	12%
Vastav punkt jäetakse tegevusaruandest välja	59	88%

Allikas: Autori uuringu tulemused

Tegevusaruandel on oluline osa ettevõtte maine kujundamisel:

Vastus	Vastuste arv	Osakaal
Nõustun väitega	35	52%
Ei nõustu väitega	32	48%

Allikas: Autori uuringu tulemused

Kas Te näete tegevusaruandes ohtu, et ettevõtte jaoks olulise informatsiooni avaldamisest võivad kasu saada konkurendid?

Vastus	Vastuste arv	Osakaal
Jah	45	67%
Ei	22	33%

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 8. Uuringu tulemused küsimuse 6 kohta

6. Palun hinnake järgnevas tabelis kui oluline on Teie jaoks vastavate punktide kohta informatsiooni avaldamine tegevusaruandes:

(Vastused on välja toodud ettevõtte suuruse kaupa)

Väikeettevõtted					
Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Vastuseid hinnangu kohta				Keskmine hinnang
	1 - Üldse mitte oluline	2 - Pigem mitte oluline	3 - Pigem oluline	4 - Väga oluline	
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	1	4	19	18	3,29
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	9	14	14	5	2,36
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	8	16	15	3	2,31
Aastaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	8	9	18	7	2,57
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldine (makromajanduslik) areng ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	9	10	15	8	2,52
Ettevõtte äritegevuse hooajalisus või majandustegevuse tsüklilisus	15	18	7	2	1,9
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulised keskkonna- ja sotsiaalsed mõjud	10	15	12	5	2,29
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnenuid valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	19	14	7	2	1,81
Peamisi finantssuhtarve selle ning eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	4	15	15	8	2,64

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 8 järg

Keskmise suurusega ettevõtted					
Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Vastuseid hinnangu kohta				Keskmise hinnang
	1 - Üldse mitte oluline	2 - Pigem mitte oluline	3 - Pigem oluline	4 - Väga oluline	
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	1	3	8	9	3,19
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	3	7	9	2	2,48
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	4	11	4	2	2,19
Aastaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	1	7	8	5	2,81
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldine (makromajanduslik) areng ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	1	9	5	6	2,76
Ettevõtte äritegevuse hooajalisus või majandustegevuse tsüklilisus	3	13	3	2	2,19
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulised keskkonna- ja sotsiaalsed mõjud	6	8	5	2	2,14
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnenuid valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	6	9	5	1	2,05
Peamisi finantsuhtarve selle ning eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	3	4	9	5	2,76

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 8 järg

Suurettevõtted					
Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Vastuseid hinnangu kohta				Keskmine hinnang
	1 - Üldse mitte oluline	2 - Pigem mitte oluline	3 - Pigem oluline	4 - Väga oluline	
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	0	0	0	4	4
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	0	0	2	2	3,5
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	0	1	2	1	3
Aastaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	0	0	1	3	3,75
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	0	0	3	1	3,25
Ettevõtte äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust	0	1	1	2	3,25
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid	0	1	2	1	3
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnenuvad valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	1	1	0	2	2,75
Peamisi finantssuhtarve selle ning eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	0	0	3	1	3,25

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 8 järg

Kõik ettevõtted					
Punkt, mille kohta teavet avaldatakse	Vastuseid hinnangu kohta				Keskmine hinnang
	1 - Üldse mitte oluline	2 - Pigem mitte oluline	3 - Pigem oluline	4 - Väga oluline	
Ettevõtte peamised tegevusvaldkonnad, tooted ja teenused	2	7	27	31	3,3
Ettevõtte jaoks olulisemad aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavad investeeringud	12	21	25	9	2,46
Ettevõtte jaoks olulised uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel	12	28	21	6	2,31
Aastaaruande koostamise perioodil toimunud tähtsamaid sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid millel võib olla oluline mõju selle ning järgmiste majandusaastate tulemustele	9	16	27	15	2,72
Ettevõtte tegevusvaldkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju ettevõtte finantstulemustele	10	19	23	15	2,64
Ettevõtte äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust	18	32	11	6	2,07
Ettevõtte tegevusega kaasnevad olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid	16	24	19	8	2,28
Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning aruandeperioodil ilmnenuid valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske	26	24	12	5	1,94
Peamisi finantssuhtarve selle ning eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat	7	19	27	14	2,72

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 9. Uuringu tulemused küsimuse 11 kohta

11. Palun hinnake tegevusaruande olulisust majandusaasta aruande osana

Ettevõtte suurus	Vastuseid hinnangu kohta				Keskmine hinnangu väärtus
	1 - Täiesti mitte oluline	2 - Pigem mitte oluline	3 - Pigem oluline	4 - Väga oluline	
Väikeettevõtte	4	17	15	6	2,55
Keskmise suurusega ettevõtte	2	6	10	3	2,67
Suurettevõtte	0	0	0	4	4,00

Allikas: Autori uuringu tulemused

Lisa 10. Korrelatsioon ettevõtte suuruse ning tegevusaruandele antud hinnangu vahel

Ettevõtte suurus	Hinnang	Ettevõtte suurus	Hinnang	Ettevõtte suurus	Hinnang
Väike	4	Väike	3	Keskmine	4
Väike	2	Väike	2	Keskmine	3
Väike	2	Väike	2	Keskmine	4
Väike	2	Väike	4	Keskmine	2
Väike	3	Väike	3	Keskmine	2
Väike	3	Väike	3	Keskmine	2
Väike	2	Väike	3	Keskmine	3
Väike	2	Väike	4	Suur	4
Väike	2	Väike	3	Suur	4
Väike	2	Väike	3	Suur	4
Väike	3	Väike	3	Suur	4
Väike	2	Väike	2		
Väike	2	Väike	2		
Väike	3	Väike	2		
Väike	2	Keskmine	1		
Väike	4	Keskmine	3		
Väike	3	Keskmine	3		
Väike	4	Keskmine	2		
Väike	2	Keskmine	3		
Väike	1	Keskmine	2		
Väike	3	Keskmine	3		
Väike	4	Keskmine	3		
Väike	3	Keskmine	1		
Väike	1	Keskmine	3		
Väike	3	Keskmine	3		
Väike	1	Keskmine	3		
Väike	1	Keskmine	2		
Väike	2	Keskmine	4		

Allikas: Autori uuringu tulemused

Korrelatsioonikoefitsient ettevõtte suuruse ja hinnangu vahel = 0,2929

Korrelatsioonikoefitsient ettevõtte suuruse ja hinnangu vahel (ainult keskmised ja väikesed ettevõtted) = 0,0662